

★ HINNAPIIDU ★

CLASSIC rattad -30%, -40%, -51%

MAANTEERATAS SCHWINN FASTBACK 499.-

VÕISTLUSRATTAD -20%, -30%, -40%

SUVISED RATTARIIDED -30%, -40%

SCOTT ★ MONGOOSE TRIKIKAD -30%

RATTAKINGAD -30%

BILLABONG -50%

FILA RULLUISUD -30%

TÕUKSID ★ LASTERATTAD alates 35.-

Pidu kestab
18.augustini

HAWAII EXPRESS

TALLINN Hawaii Express Pirita Pirita tee 102, tel 53 443 777 Hawaii Express Viimsi Randvere tee 6, tel 53 333 266
Hawaii Express Al Mare Paldiski mnt 96, tel 53 333 396 Hawaii Express Järve Pärnu mnt 186, tel 53 333 566 Hawaii
Express Kristine Endla 45, tel 53 333 665 TARTU Hawaii Express Zepelin Turu 14, tel 53 333 502 Hawaii Express
Lõunakeskus Ringtee 73, tel 53 333 603 PÄRNU Hawaii Express Aida 7, tel 444 0470 RAKVERE Hawaii Express Laada 14,
tel 53 333 721 VILJANDI Hawaii Express Leola 61, tel 53 333 591 HAAPSALU Hawaii Express Tallinna mnt 1, tel 53 333 149
OTEPÄÄ Hawaii Express Tartu mnt 1a, tel 53 333 629 VÕRU Hawaii Express Lembitu 4, tel 53 333 617 VALGA Hawaii Express
Raja 5, tel 76 61 284 JÕHVI Hawaii Express Lille 3, tel 332 5759 PAIDE Hawaii Express Rüütli 10, tel 385 1541 NARVA Hawaii
Express Linda 1, tel 356 9422 KURESSAARE Hawaii Express Tallinna 58, tel 453 3042 POLVA Hawaii Express Tuglase 1, tel 79 94 945

facebook .com/hawaiexpress

www.hawaii.ee

Hooldus ja garantii Hawaii Expressi kauplustes. Kõik pildid
on illustreeriva tähendusega. Kaubavalk kaupluste loikes
erinev. Kõik hinnad kehtivad Hawaii Expressi kauplustes.
Hawaii Express jätab õiguse hinnamuutusteks.

LAUPÄEVAL, 11. AUGUSTIL
SAABUB MÜÜGILE

„UKUARU”

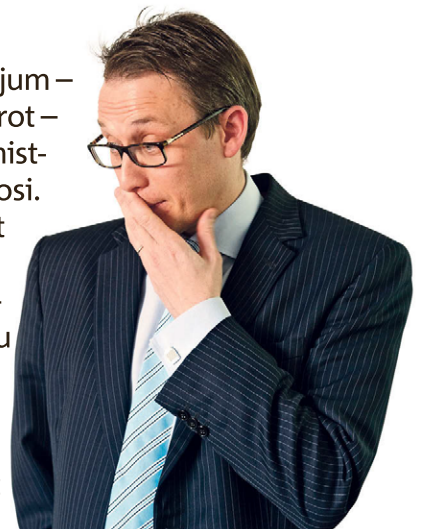
VAID
4,99€
FILM!

+1,15 €
PÄEVALEHE EEST

Info ja tellimine: eestifilm.epl.ee

Estonian Airi kahjum kardetust suurem

Lennufirma kahjum –
14,9 miljonit eurot –
ületas ka pessimist-
likuima prognoosi.
Firmade suurust
arvestades on
Estonian Airi tu-
lemus Air Balticu
omast kehvem.
Tero Taskila
püüab riigilt li-
saraha palumist
vältida. lk 2–3

Reformierakond kahtluse all

Silver Meikari rahakantimise krimi-
naaluurimises on toimunud uus
pööre. Prokuratuur ja politsei ei
välista, et kriminaalkahtluse võib
saada juriidilise isikuna kogu
Reformierakond. lk 5

Murdekee- le kaitseks

Võru kirjanik Kauksi Ülle leiab, et
vaba rahvana võivad
eestlased televiiso-
ris murdekeeles
rääkida ja oma
sportlastele
kaasa elada.
Murdekee-
lele tuleb tagada
rohkem sea-
duslikku kaitset
ja eluõigust. lk 4

JUHTKIRI

Mängus on kõik

Nin Silvergate võtab Reformierakonna jaoks uusi ohtlikke tuure – tänane Eesti Päevaleht kirjutab, et kriminaalkahtlustuse võib saada erakond juriidilise isikuna. Kui siiani on olnud tegu konkreetsete inimeste kohta esitatud kahtlustustega, siis võimalik kahtlustus Reformierakonna kui partei vastu raputaks tervet organisatsiooni kui sellist.

Eesti lähiminevikust on mitmeid näiteid, kuidas üks või teine minister on nn Silvergate'iga võrreldava (või isegi väiksema) skandaali ajal ametist kiirelt lahkunud. Kunagine kultuuriminister Signe Kivi lahkus pärast kultuurkapitali juhi raharaiskamist, kaitseminister Margus Hanson lahkus ametist kolm päeva enne seda, kui kaitsepolitsei ta riigisaladuse ärakaotamises kahtlustatavaks kuulutas. Kuriteos kahtlustatav justiitsminister Kristen Michal jätkab aga ametis. Ning teda toetab müürina ka ülejäänud Reformierakonna ladvik. Ilmselt põhjusel, et – kui reformipartei loobuks eitamisstrateegiast ja tunnistaks võimalikke rikkumisi erakonna rahastamises, seaks end löögi alla terve organisatsioon. Kaalul on palju. Ühe erakonna jaoks liigagi palju.

Selleks et asi muutuks Reformierakonna kui sellise jaoks tõesti ohtlikuks, oleks esiteks vaja tõendada, et Meikari ütlused, mille järgi ta on annetanud erakonna kassasse raha, mille talle andis ümbrikus Kalev Lillo ja

mille päritolu ta ei tea, vastavad tõele. Ainuüksi Meikari ajaleheartiklist ega ütlustest tõendusmaterjaliks tõenäoliselt ei piisa.

Kui uurijad peaksid tuvastama, et tegu, mida Meikar kirjeldas, tõepoolest aset leidis,

Raha päritolust

Kui Meikari jutt vastab tõele, tekib küsimus: kust oli raha pärit? Kas see oli altkäemaks?

tekib järgmine küsimus: kust oli raha pärit? Kui peaks selguma, et raha oli seaduslikku päritolu ning see sattus Meikari kätte mõnelt ärimehelt, kes lihtsalt soovis anonüümselt toetada erakonna maailmavaadet (et näiteks mitte vihastada teisi sõpru poliitikute seas), ei pruugi seegi endaga kaasa tuua Reformierakonna jaoks traagilisi tagajärgi. Kui tõendatakse, et Meikar annetas enda nimel kaasparteilaste mahitusel võõrast, kuid seaduslikku päritolu raha, võib see halvimal juhul erakonna jaoks kaasa tuua kriminaalkaristusena rahatrahvi. Kõige halvem stsenaarium Reformierakonna jaoks oleks aga see, kui uurimisel tuvastataks, et raha oli ebaseaduslikku päritolu – näiteks saadud altkäemaksuna. Sel juhul võidakse juhtunu kvalifitseerida rahapesuks. Karistusseadustiku rahapesu paragrahv on aga hirmutav – kui rahapesuga on tegelenud juriidiline isik ja seda korduvalt või suures ulatuses, võib maksimumkaristuseks olla sundlõpetamine.

Kui nn Silvergate'il aga ka kellegi süü tõendamist ei leia, võib loota, et sellel on poliitmaastikku tervendav mõju: edaspidi teavad ehk kõik parteid, kui palju on kaalul, kui kaalul on kahtlane raha. ●

REPLIIK

Riigikogu totrus

Riigikogu naeruvääristab ennast ja tallinlasi, kui muudab liiklusseadust pärast ühistranspordiradade märkimist. Pealinna südant on juba aastaid lahendamatu ummiku suunas arendatud. Vaimuvaeste kõrghoonete ehitamine ja maal või äärelinnas elavale eliidile mõeldud koolide hoidmine kesklinnas loob paratamatult olukorra, et kõikide soovijate autod kuigi mugavalt ära ei mahu. Ühisõidukiradade juurde joonimine võib olukorda paremaks muuta. Kuid jah, võib ka halvendada. Tõde selgub juba paari nädala pärast. Oodakem see ära. Kui riigikogu riie-tub nüüd Savisaare kiusamiseks Batmani kostüümi, siis tembeldeb ta tallinlased ohmudeks, kes linnavõimuga ise toime ei tule. ● **Andres Reimer**

Lk 4: Kauksi Ülle kirjutab, et murre sobib telerisse küll Piret Tali tahab, et kultuurikilomeeter jääks

PRESIDENT LONDONIS

Ehkki Eesti sportlaste etteasted olümpial on lõppenud, saabus eile Londonisse president Toomas Hendrik Ilves. Ta kavatseb muu hulgas osaleda ka mängude lõputseremoonial. **EPL**

WEROL TEHASED MÜÜDI TAANLASTELE

Rein Kilgile kuulunud ning pankrotistunud Werol Tehased ostis enampakkumiselt 8,02 miljoni euroga Taani omanikele kuuluv Baltic Agro. Baltic Agro nõukogu esimees Christian Junker on

investeeringuga rahul. „Täna on Baltic Agro üks suuremaid rapsi kokkuostjaid Eesti turul, mistõttu oli meil loomulikult huvi seista hea selle eest, et Weroli tegevus jätkuks ka tulevikus.” **Delfi/ERR**

Estonian Airil läheb kehvemini kui Air Balticul

Estonian Airi kahjum on 14,9 miljonit ja Air Balticul 33 miljonit eurot. **Firmade suurust** arvestades on lõunanaabrite firma tulemus parem. **Kummagi lennufirma juhid** ei välista edaspidist koostööd.

Merle Must
merle.must@ep.lee

Pärast avalikkuse ja meedia mitme kuu pikkust survet teatas Estonian Air eile oma poolaasta majandustulemused, millest selgus, et kahjum on kardetust veelgi suurem: 14,9 miljonit eurot. Üleeile oli Läti rahvuslik lennufirma Air Baltic teada andnud, et neil kogunes kuue kuuga miinust 33 miljonit eurot. Arvestades firmade selle aasta reisijate arvu ja lennukipargi suurust, on Estonian Air kolm korda väiksem lennufirma, kuid tema kahjum on vaid 2,2 korda väiksem.

Estonian Airi juhatuse esimehe Tero Taskila sõnul töötab firma tugevalt selle nimel, et poleks vaja Eesti riigilt rohkem lisaraha paluda. Majandus- ja kommunikatsiooni-

minister Juhan Parts, kes on rahvuslikus lennufirmas riigi esindaja, väitis eilses Eesti Päevalehes samuti, et riik ei kavatse seda praegu maksumaksja rahaga rohkem toetada, pealegi pole ettevõtte sellest vajadusest ka märku andnud.

Süüdi on vana strateegia

Nii Air Baltic kui ka Estonian Air olid mõne aasta eest SAS-i ja riigi osalusega äriühingud, nüüd kuulub pea terve Air Baltic Lätile ja 90 protsenti Estonian Airist haldab Eesti riik. Mõlema firma puhul on tegemist väikese turu ja sarnaste tingimustega näiteks kütusehinna ja euroalas tegutsemise näol, samuti pakuvad nad teineteisele konkurentsi. Seda on tunnistanud ka Läti ettevõtte tegevjuht Martin Gauss.

Taskila põhjendas kahjumi

suurust sellega, et aasta esimese kolme kuu vältel tegutseti endiselt vana strateegia järgi, mitte praegu rakendatava äriplaani järgi ehk transiitreisijatele keskendudes. „Väga oluliselt mõjus ka kütuse kalline mine, mis suurendas kulutusi 32 protsendi võrra,” märkis ta. Lennufirma uue äriplaani rakendamine nõudis Taskila

se aastaga võrreldes 7 protsenti,” lisas ta.

Eesti Päevalehele teadaolevalt on Estonian Air tühistanud palju lende, samuti on Soome väiksematesse sihtkohtadesse suunduvad lennukid tihti pooltühjad. Taskila tunnistas, et ka lennuvõrgu korrastamise järel on liine, mis pole kasumlikud, kuid keeldus täpseid andmeid avalikustamast.

Kahjumist väljatulekuks on lennufirmad valinud erineva strateegia. Estonian Air kes-

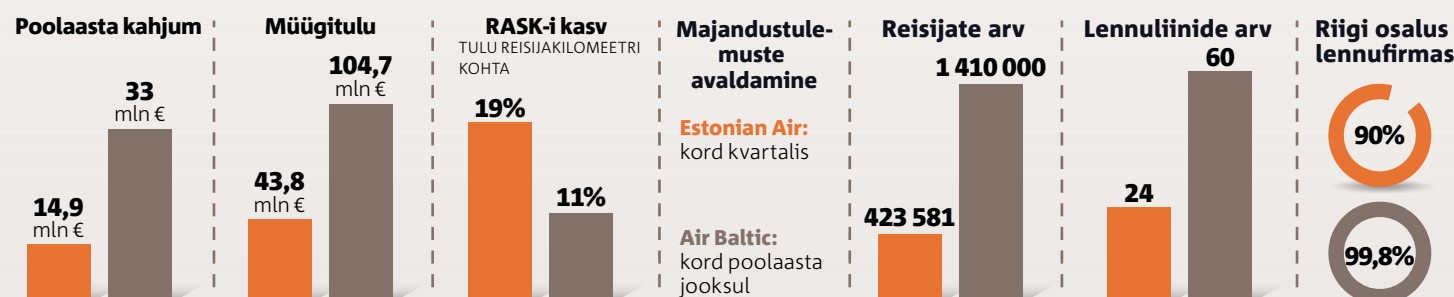
kendub transiitreisijatele, kes liiguvad näiteks Soome väikelinnadest Tallinna kaudu Euroopa suurematesse sihtpunktidesse. Air Baltic pakub aga 60 lennuliiniga Baltimaa-

Tero Taskila: töötame tugevalt selle nimel, et ei peaks rohkem lisaraha paluma.

sõnul suuri summasid, samuti osutus plaanitust kulukamaks uutele lennukitele üleminek. „Konkurents avaldas mõju ka pilethindadele, see- ga langes meie tootlus elmi-

■ Estonian Air ■ Air Baltic

Graafika: Maret Müür

RKAS-I ILUS KASUM

9,2 miljonit eurot teenis Riigi Kinnisvara AS kuue kuu-ga kasumit, eeskätt tänu erakorralisele tulule Koidula piirijaama objektide müügist. **Delfi**

TARTU KAUBAMAJA IHKAB ÜHTE KORRUST JUURDE

Eile andis Tartu kaubamaja Tartu linnavalitsusele sisse avalduse detailplaneeringu algatamiseks, et laiendada kaubanduskeskust ning ehitada välja hooned 4. korrus.

„Arhitekt Raivo Puusepa poolt kavandatud lahendusega kasutatakse ära tehniliste ruumide vahele jäävad alad ilma hooned kõrgust suurendamata. Olemasoleva arhitekti lahendusega rahuld

ja loodame, et planeering saab heakskiidu,” ütles Tartu kaubamaja tegevjuht Marju Jeedas. Keskuse 4. korrusele planeeritakse luua täiendavad kaubandus- ja terrass. **Delfi**

KANEPIISTANDUS

Eelmisel nädalal avastasid Põhja prefektuuri narkokuritegude uurijad vihje peale Tallinna külje alt 297 taimega kanepipõllu ning pidasid kinni seal tegutsenud 31-aastase mehe. **EPL**

KOOSTÖÖST

Martin Gauss Estonian Airist

Martin Gauss

Air Balticu juht

Air Baltic on siiski Baltimaade lennufirma, seega on koostöö Eesti-ga pidevalt arutusel. Vaatame eri võimalusi ja liine, kuid peame siiski arvestama Estonian Airi konkurentsi. Näen Eesti rahvuslikus lennufirmas konkurenti, kuid Air Balticul pole kavas reisijate arvu

nii oluliselt suurendada, nagu on teinud Estonian Air. Keskendume pigem majandusliku olukorra tasakaalustamisele.

Air Baltic on alati huvitatud sellest, et pakkuda Eesti, Läti ja Leedu klientidele parimat ühendust. Olen alati avatud kõigile läbirääkimistele, mis puudutavad ka Baltimaade ühist lennufirmat. Kuna olemasolevad edukad, siis saame teistele näidata, et olemasolev partner ja suudame teha seda, mida lubame.

Präegune Estonian Airi tegevjuht Tero Taskila oli Air Balticus töötades edukas, lõi tugeva brändi ja on seega firmasse oma jälje jätnud.

de elanikele sidet peamiselt Euroopa, Lähis-Ida ja Venemaaga. Praegu toodavad Gausi sõnul kasumit just eelkõige ida poole, näiteks Venemaale suunduvad lennud ja Skandinaavia sihtkohad. Kuigi märtsis kinnitas Gauss, et kavatseb kärpida lennuühendusi Soome väiksemate paikadega, pole firma seda seni teinud.

Tulemused iga kvartali järel

Estonian Air on järsult suurendanud reisijate arvu: võrreldes eelmise aasta sama ajaga kasutab firma teenuseid 52,5 protsenti rohkem reisijaid ehk üle 515 000 inimese. Samuti pakub Estonian Air võrreldes eelmise aasta sama ajaga tihedamat lennugraafikut. Air Baltic aga keskendub oma ReShape'i

ka soodsaid pakkumisi, kuid need on kättesaadavad eelkõige paar kuud enne väljumist.

Mõlemad firmad on otsustanud vähendada töötajate hulka 15 protsenti. Estonian Airis jääb järgmise kuu jook-sul tööta 19 inimest. Taskila sõnul loodab firma edaspidise efektiivsema töö huvides sõlmida pilootide ja salongipersonali ametiühingutega uue kollektiivlepingu. Praegu on töötajad Eesti Päevalehele teadaolevalt lennufirmaga üsna rahulolematud ja peale kontori-personali on töökoha kaotanud ka vähemalt üks piloot.

Estonian Air on praeguseks vähendanud sagedusi väiksema nõudlusega liinidel ja peatanud hooajalised lennud näiteks Nice'i ja Veneziasse, kuid lähiajal Taskila rohkem liinide katkestamisi ette ei näe. Tema sõnul selgub sügisel ka septembrist kevadeni katkestatud Londoni liini saatus.

Nüüdsest hakkab Estonian Air majandustulemusi avalikustama iga kvartali järel, järgmine kord on seda oodata 26. oktoobril. Air Balticu uue strateegia kohaselt teatab firma edaspidi oma näitajaid iga poole aasta järel.

Estonian Air loodab kasumisse jõuda 2013. aasta lõpuks, Air Baltic 2014. aasta jooksul. **☉**

Estonian Air on reisijate mahtu kasvatanud, Air Baltic keskendub kokkuhoiule.

programmiga pigem tulude-kulude tasakaalu viimisele. Selleks vähendas ettevõtte lendude mahtu 15 protsenti, kaotades sellega ka lendajate arvu. Samuti kärpis Air Baltic oma sihtkohtade hulka ja tõstis viimasel poolaastal pile-tite hindu 8 protsenti. „Eesti-lennud aga kallimaks ei lähe,” kinnitas Gauss. Air Baltic teeb odavlennufirmana endiselt

Tero Taskila Air Balticust

Tero Taskila

Estonian Airi juht

Estonian Air konkureerib kõigi Eesti turul tegutsevate lennuettevõtete-ga, seega ka Air Balticuga. Otse-selt ei saa selle juures esile tuua ühtegi lennuliini, sest reisijate nõudmised on erinevad: ühed läh-tuvad ostuotsuses piletihinna, teised lennuajadest, kolmandad teatud teenustest. Iga lennufirma katsub leida oma niši. Estonian Air on valmis tegema koostööd kõigi lennufirma-

dega, ka Air Balticuga, kui see aitab parandada Tallinnast algava-te lennuühenduste hulka ja kvaliteeti. Sellest johtuvalt ei saa koostööd välistada, kui see aitab ees-märkidele lähemale jõuda.

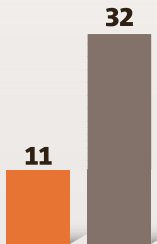
Ühise lennufirma idee näeb paberil hea välja, kuid tegelikkuses on sellega mitmeid muresid. Näeme näiteks SAS-i näitel, et mitut ettevõtet üheks sulatada ja kõiki aktsionäre rahuldada on väga keeruline. Ei saa iial öelda „ei iial”, kuid selle plaani juures on veel palju lahendamata küsimusi.

Personalikärped

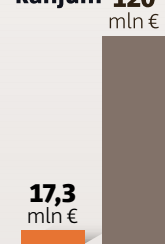
Lennukite arv

Selle aasta lendude arv

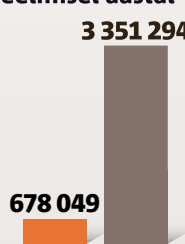
Eelmise aasta kahjum

Juhtide aastapalk

Reisijate arv eelmisel aastal

Odavaim pileti

Soov jõuda kasumisse

Ligi: ESM-i debatt jäi hiljaks

Hinnang

Rahandusminister Jürgen Ligi jäi kokkuvõttes üleilise ESM-i puudutava deba-tiga riigikogus rahule, kuid märkis, et seda ei ole võimalik korrata kõigi ESM-i puu-dutavate küsimuste puhul. „Kokkuvõttes oli see arutelu, mida ühelt parlamendilt soo-vida, põhimõttelisi asju küsi-ti ja õelutseti suhteliselt vähe,” rääkis üleile neli tundi riigi-kogu liikmete kümnetele küsi-mustele vastanud rahandusmi-nister eile valitsuse pressikon-verentsil.

„Debatt oli asjalik, kuid hili-nenud. Juulikuu oleks olnud õige aeg,” vihjas Ligi Eesti punase laterna rollile ESM-i lepingu ratifitseerimisel. Ligi puudutas ka ELAK-i (rii-gikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni) ja täiskogu voli-tuste piiri, millest eilegi pal-ju juttu oli.

„Meil on vaja leida opti-maalne piir täitevvõimu ja sea-dusandja vahel,” rääkis Ligi, kelle sõnul on paratamatu, et riigikogu antud mandaadi raames peab osa tööst ära tegema täitevvõim. Samal ajal kinni-tas ta, et kõik olulised asjad ja rahalised küsimused on täis-kogus. „Aga ei saa olla nii, et rahandusminister või peami-nister jooksutavad täiskogu kohale suvaliste asjade pea-le,” kõneles ta. **☉ Delfi**

Aleksandr röövis kahte panka

Kuritegevus

Politsei pidas kolmapäeval Vil-jandis kinni 30-aastase Alek-sandri, keda kahtlustatakse nii möödunud nädalal Koht-la-Järvel kui ka 28. juulil Tar-tus pangakontori röövimises. Lõuna prefektuuri töötajad koos Ida prefektuuriga pida-sid kurjategija kinni üleile kella 23 ajal. Eile taotles Viru ringkonnaprokuratuuri proku-rör mehe vahistamist kohtueel-se uurimise ajaks, Viru maa-kohtu eeluurimiskohtunik rahaldas prokuröri taotluse. Kahtlustuse kohaselt sisenes mees 3. augustil Kohtla-Järvel Keskalleel asuvasse SEB pan-gakontoris. Noaga ähvar-dades hüppas ta üle teenin-dusleti, haaras telleri kassast sularaha ja põgenes konto-rist. **☉ Delfi**

VUTIVÄLJAK PEEGELDAB PÄRISMAAILMA

Jalgpalli on nimetatud rituaalseks konfliktiks, mis võib kõrvale suunata ja ohjeldada antagoneisme, aidates sellega kaasa sotsiaalsele sidususele ja toetades pluralistlikku ühiskonda. Jalgpall

lis põrkuvad eri usku inimeste, rahvaste ja regioonide identiteetide. Tegemist on vastandlike ajalootõlgenduste ja müütide lakamatult teiseks kokkupõrkega. **Indrek Schwede** (Akadeemia)

HIRM VENEMAA EES

Moskva unistab endiselt Nõukogude Liidust ja nüüd neil on uus idee – murda Gruusia sisemiselt. Kremli värske plaan põhineb eeldusel, et grusiinid väsivad vastupanust. **Mihheil Saakašvili** (civil.ge)

ÜHENDRIIKIDE PRESIDENDIKANDIDAATIDE SEIS VÕRDNE

Barack Obama ja Mitt Romney populaarsus on gallupi põhjal peaaegu võrdne – vastavalt 47 ja 46 protsendi valijate toetus. Vabariiklane Romney on hästi talunud kolm kuud kest-

nud Obama võimast telekampaniat. Ajalooliselt on need, kel eelnevalt eelistus puudub, valimistel kaldunud selle kandidaadi poole, kes pole parasjagu president. **Wall Street Journal**

TALLINN tahab kultuurikilomeetrist teha autotee

Kultuurikilomeeter jäägu linlastele alles

Piret Tali

ajakirjanik

Kui meie lapse kunstistuudio Kalaranda läks tundi pidama, kurtis õpetaja, et linnas jääb iga aastaga vähemaks paiku, kus ehedat loodust kogeda. Eks lastest nii need asfaldililled kasvavadki. Hea, et Kalarandki on.

Ma pole just suur urbanist ega mõista, miks vajab keegi Kalaranda merre rajatud betoonist promenaadi ja ranajooni sirgeks vedamist. Miks peaks kultuurikilomeeter, mis õhtuti kihab lastest, ratturitest, koertest ja elust, teed andma autodele?

Nüüd kultuurikilomeetrit kotti ajada ja Kalarand täis ehitada oleks sama, mis lastelt armas mänguplats ära võtta. 2008. aastal oleks see ilmselt võimalik olnud, nüüd enam mitte või lõpeb see suuremate kirglike protestimarssidega nagu Mediaspree projekt Berliinis. Seal üritasid suurkorporatsioonid hoonestada kilomeetreid Spree jõe kaldapeal-

set – mis oli täis väikseid kohvikuid, klubisid ja rahulikke kaldapealseid. Berliinlased astusid sellele vastu.

No ja mis on üks Kalaranna autotee kõrvale planeeritud kergliiklustee? Ma mõtlen tihti mööda Eestit sõites, et kas need üksikud rulluisutajad ilma poe, politsei, arsti või raamatukoguta hääbuvate külade peegelsiledatel kergliiklusteedel tunnevad end tõesti nagu Evelin Ilves?

Kohvikud ja hipsterid

Kalaranna detailplaneeringu kuue-seitsmekorruselised hooned on lõök allapoole võõd. 400 korterit ja 38 000 ruutmeetrit sooja pinda? Seda keset inimesi, kes oma madalatesse puitmajadesse aastaid samm-samult algupäraseid naturaalseid

Kultuurikilomeeter kihab õhtuti lastest, ratturitest, koertest ja elust.

viimistlusmaterjale valivad, restaureerivad ja renoveerivad?

Kes on need, kes sinna hoonemassiivi korterid ostavad? Ja siis müüvad ja vahetavad? Need merevaatega korterid lõpetavad ikka pigem trööbatud rendipindadena, mitte kodudena. Selline majamassiiv „eksklusiivset merevaadet” ja „elitaarsust” miljööväärtuslikus Kalamajas on linna poolt silmakirjalik.

Maailm jaguneb ikka kaheks. Antud juhul jalakäijateks ja autojuhtideks. Autojuhtide liigi jaoks on Kalamaja suurim puudus see, et Lennusadamasse sirge asfalttee ei vii, nagu Urmas Tooming kehvadel Postimehes kirjutas. Mil-leks peavad vaesekesed autoga ekslema Kalamaja ühesuunalistel tänavatel?

Kui ma 1998. aastal Kalamajja korteri ostsin, polnud seal ei kultuurikilomeetrit, kohvikuid ega hipstereid. Kalarand, Lennusadam ja Patarei aga olid. Oli inimesi, kelle jaoks need oli pärlid ka enne renoveerimist.

3D-s puust ja punaseks

Aga seda, et elu Kalaranna tühjal väljal nii kihama lööb nagu kahel viimasel aastal, poleks ma küll arvanud.

Kusjuures – esimestest planeeringutest on möödas aastaid, aga linna elanike huve selle projekti osas pole keegi siiani kaardistanud. Ei oska enamik meist, mina kaasa arvatud, lugeda planeeringu jooniste viirutusi ega siirutusi. Palun siis 3D-s puust ette ja punaseks teha. ●

Täna keskpäeval annab Telliskivi selts linnavalitsusele üle allkirjad, millega linlased paluvad jalakäijatele ja ratturitele mõeldud kultuurikilomeetri säilimist ning esitavad tingimusi kultuurikilomeetri ümbruse hoonestamisele. Eile pärastlõunaks oli kogutud ligi 1500 allkirja.

MURDEKEELES võib televiisoris rääkida küll

Kas siis selle maa keel...

Kauksi Ülle

kirjanik

Kas siis selle maa keel laulutuules ei või igavikku omale otsida. Nii küsis oma isa kodukandi keeles luuletanud Petersoni Kristjan Jaak mitu sajandit tagasi. Olin sõpradel külas, kui olümpiavõistlusele kaasa elav diktator läks liigutusest üle saaremaa keelele. „Kui tore ja rahvuslik!” rõõmustasin seda kuultes.

Üllatusega lugesin hiljem, et leidus neid, kes seda toredat loomulikku kodukeele kasutust hukka mõistsid ja koguni meditsiiniliste terminitega vehklema hakkasid („Ma ei viitsiks kõiki murdeid selgeks õppida, et aru saada,” kirjutas meelelahutusettevõtja Lauri Viikna oma Facebooki lehel).

Põlistallinlaste juured

Ma tundsin omal ajal legendaarset professor Aristet, kes armastas kohvikus üliõpilaste kodukihelkonda kindlaks määrata nende kõne järgi. Ja ka mina ise mängin seda mängu ning kuulan hoolega inimeste juttu, et leida üles lõunaestsi jooni. Millest ma „omasid” tunnen? Sää, pääl, see ja too, tagaeitus (nt saa-ai = ei saa). Veel üht-teist. Täna-seks on neid „omasid” saanud veelgi rohkem – need on kõik need inimesed, kes oma kodukeelt, põliskeelt või kultuuri kalliks peavad ja väärtustavad. Saarlased, kihnlased, udmurdid, indiaanlased või uusguinealased.

Kui meenutame oma vana-vanemate räägitud lugusid või loome vanu suguvõsa kirju, on need enamasti armsalt omapärase keeles. Kõigil meil, ka kuundat põlve tallinlastel, viivad juured kuhugi suguvõsa võsastunud külla välja.

Kui kuulame lapsest saati päevast päeva mõnest avalik-õiguslikust kanalist ingliskeelseid laule, miks siis mõni oma kodumaa mõne kandidaadi sõna, mis kõrvu kostab, tõrjub eemale emakeele?

On väga hea, et seoses EL-i astumisega on jällegi kasvanud paikkondlike keelte eluõigus ja jõud. Tore, et televiisoris ja raadios on võro, seto, mulgi, kihnu saateid, intervjuusid.

On ametnikke, kes kardavad, et lubades põliste Eestimaa keele vormidele rohkem seaduslikku kaitset ja eluõigust, võib see liberaalsus laieneda ka võõrkeelte mõjude-

kogu piibel ja tekkis probleem, et kaht keelt on palju ühele rahvale. Küsiti nõu koguni rootslastelt, aga nood kah ei sekunud suuremat. Rahvusliku liikumise juhid otsustasid põhjaestsi keele kasuks, määrav oli ka Põlvamaal Himmastes sündinud Jakob Hurda loobumine oma emakeelest rahvuskeeleks. Kuid see valik oli noateral ja oleks võinud minna ka teisiti.

Lõunaestsi luuletajad ei ole oma kodukeelt unustanud ja on helistanud seda oma luules edasi siinamaani, läbi tsaariaja (Lattiku Jaan), Eesti Vabariigi (Adsoni Artur, Jaik Juhan, Kangro Bernard, paguluses Kolk Raimond, nõukaajal Kaalepi Ain ja Kaplinski Jaan, ärkamisaja järel Contra, Ilves, Rahman, Ruitlane ja paljud teised).

Ingliskeelestumise oht

On olnud aegu, kui murrete rääkimise eest on Eestis lastele kalosse või hobuseraudu kaela riputatud või hurjutatud – mitmeid sajandeid. Aga aitab küll. Me oleme vaba rahvas vabal maal ja kui meie maa sportlane maadleb olümpial, võib talle kaasa elada oma kodukandi keeles küll.

Seto leelo sai UNESCO kultuuripärandi nimekirja. Seto leelo kestma jäämiseks on tarvis tunduvalt rohkem keeleõpet koolis ja lasteaias ning täiskasvanute koolitusel, sest muidu ei saa tulevad põlvkonnad seda keelt piisavalt hästi selgeks, et luua leelot improvisatsioonina. Selleks, et kaitsta eesti keelt tugeva ingliskeelestumise vastu, tuleb eeskätt kaitsta oma keele tagalat, omi keelt ja murdeid.

Ajakirjandusse on tarvis enam nüanssiderikast, elavat, ka murdesegust kõnekeelt. Kuiv keelekorraldusest laasitud eesti keele puu on paindumatu nii esseeks kui näidendiks. Muusika laulutekstiks on murded kuumad. Teatris on paikkondlikud keeled ja murded end tõestanud. Hoolimata seto keelest (või just selle pärast?) on „Peko” etendust vaadanud inimesi pealt kümne tuhande. Iga päev tuleb Setomaale busisäisi turiste, kes paluvad tutvustada Setomaad seto keeles. Üks on kindel – oma emakeeles on võimatu valetada – nii emale kui rahvale. ●

Illustratsioon: Hillar Mets

Juba professor Aristet armastas kohvikus tudengi kodukihelkonda määrata kõne järgi.

le. Aga tundub, et need asjad pole seotud. Pangaautomaadis võid suhelda ka vene keeles, aga mitte seto keeles. Koolis on haridust antud viimase 100 aasta jooksul muu hulgas vene keeles, kuid mitte võro keeles.

Eesti Vabariigi moodustanud hõimude tee ühiskeeleni oli pikk. Kaua aega juhtis kirjutatud sõnaga lõunaestsi keel. Just lõunaestsi keelde tõlgiti Vastne testament. Just siin oli kunagi koole sadades rohkem kui vaeses põhjas. Juhtus aga nii, et põhjaestsi keelde tõlgiti

HILLAR METSA METSIK MAAILM

Reformierakond võib saada kahtlustuse juriidilise isikuna

Majandusaasta aruanne: juhatus kinnitab, et kõik on korras.

Illustratsioon: Sten Kivissaar

Silvergate

Kahtlustusest sõltub, kas Michal ja Lillo leitakse olevat tegutsenud omapäi või partei huvides.

Raimo Poom
raimo.poom@epi.ee

Silver Meikari musta raha erakonna kassasse kantamise kohta tehtud avaliku ülestunnistuse järel algatatud kriminaaluurimine võib tuua veel ühe pöörde – kriminaalkahtlustuse võib saada Reformierakond juriidilise isikuna. Uurimise lähedal seisvad allikad viitavad Eesti Päevalehele, et prokuratuur ja politsei seda võimalust sugugi ei välista.

Iseenesest toetavad sellise sammu astumist nii seaduste loogika kui ka kogemata avalikkuse ette juba jõudnud faktid. Eelmisel esmaspäeval käisid mainitud kriminaalasja raames keskkriminaalpolitseis ütlusi andmas justiitsminister Kristen Michal ja riigikogu liige Kalev Lillo. Samas esitati neile ametlik kahtlustus Meikari poolt avalikuks tehtud väidetava teadmata päritoluga raha erakonda toomise pärast.

Märgiline paragrahv

Nii Michal kui ka Lillo said kahtlustuse kriminaalasjas, mille prokuratuur alustas karistusseadustiku paragrahvi järgi, mis käsitleb erakonna majandustegevusele ja varale kehtestatud piirangute rikkumist. Väidetavate, uuri-

mise objektiks olevate süütegude toime panemise ajal aastatel 2009 ja 2010 oli Michal erakonna peasekretär ja Lillo parteikontori koosseisus.

Just nimelt prokuratuuri valitud paragrahv annab kätte tee, mis võib tuua kahtlustuse laiendamise ka partei peale. Erakonna kui juriidilise isiku majandustegevusele seatud piirangute järgimise eest vastutab nii seaduste kui ka Reformierakonna põhikirja alusel partei juhatus. Ei Michal ega Lillo polnud Meikari poolt

takse selle välja selgitamisega, kas juhatus oli näiteks Michali ametijuhendisse kirjutanud, et ta võib annetusi vastu võtta vaid arvestades „erakonnale kehtestatud majandustegevuse piirangutega”.

Prokuratuur puikleb

Juhul kui selgub, et juhatus oli selgelt keelanud igasuguse kahtlase annetuste kogumise, pole erakonnal arvatavasti midagi karta. Kuid on võimalus, et partei majandustegevuse eest täisvastutav juhatus

polnud seda selgesõnaliselt nõudnud või koguni vaatas asjale läbi sõrmede. Siis ei pruugi erakonnal kui juriidilisel isikul olla võimalik uurimisest pääseda.

Et prokuratuur tunneb huvi, kuidas juhatuse tasemel oli erakonnas selle majandustegevusele seatud piirangutest kinnipidamine reguleeritud, viitab ka see, et Michali ja Lillo ülekuulamise päeval tabasid keskkriminaalpolitsei juures oodanud ajakirjanikud tunnistajana ülekuulamisele käinud Reformierakonna riigikogulase Taavi Rõivase. Ta on praegu ja oli ka 2009. ja 2010. aastal partei juhatuse liige.

Riigiprokuratuur jäi eile Eesti Päevalehe esitatud küsimustele vastates eriti kidakeelseks. Nende esindaja suu jäi lukku erakonna kui juriidilise isiku vastu kahtlustuse esitamise kavatsuse kohta. Ainus

vastus tuli päringu peale, millised erakonna juhatuse liikmed lisaks Taavi Rõivasele on mingis vormis õiguskaitsetega veel vestlusel käinud. „Nagu me ei ole kriminaalasjas ühegi tunnistaja nime välja toonud ega ka nende koguarvu mitte, siis juhtkonnaliikmete ülekuulamise kohta ei saa me samuti vastata,” ütles riigiprokuratuuri pressiesindaja Katrin Lunt, jättes kõik võimalused õhku.

Arvestades Reformierakonna põhikirja, ei pea kindlasti üle kuulama kõiki juhatuse liikmeid. Partei alusdokument näeb ette, et juhatuse liikmed saavad erakonda esindada vaid kõik koos. Ainus erand on erakonna esimees ehk peaminister Andrus Ansip, kel on õigus parteid üksinda kõigis asjades esindada. Kas see võib tähendada, et Ansipil tuleb mingis vormis õiguskaitsetele selgitusi jagada, teavad ainult prokuratuur ja politsei. ●

REFORMIERAKOND

Juhatus liikmed 2009 ja 2010

Erakonna esimees

● Andrus Ansip

Juhatus liikmed

● Arto Aas, Jürgen Ligi, Tõnis Kõiv, Urmas Paet, Urmas Kruuse, Rein Lang, Keit Pentus, Hanno Pevkur, Jaanus Tamkivi, Taavi Rõivas, Valdo Randpere, Laine Randjärv, Meelis Mälberg, Lauri Luik

Foto: Rauno Volmar

Varek Rakvere linnapeaks

Meer. Eile tuli kokku Reformierakonna Rakvere piirkonna juhatus, et pidada aru kunagise Rakvere linnapea ja pikaaegse keskerakondlase Toomas Varekiga. Kohtumise järel ütles Toomas Varek, et talle tehti ettepanek kandideerida linnapeaks. Tema sõnul ei olnud pakkumise tingimuseks erakonda astumine. Vareki sõnul ei kuulu ta ühtegi erakonda.

Varek oli Rakvere linnapea aastatel 1996–1999 ja hiljem on olnud ka sealse linnavolikogu liige. Siim Kallase valitsuse siseminister Varek oli aastatel 2005–2006 riigikogu aseesimees ja esimees aastatel

2006–2007. Alates 1997. aastast Keskerakonda kuulunud poliitik astus sealt välja tänavu kevadel.

Rakvere reformierakondlastest senine linnapea Andres Jaadla teatas 3. augustil oma tagasiastumisest seoses kohtumistlusega, mis jõudis ringiga tagasi maakohtusse ja jätkub seega eeldatavasti veel tükk aega. Jaadla pani süüdistuse kohaselt aastatel 2007–2008 linnapeana oma töö- ja teenistuskohustuste täitmise raames korduvalt toime erinevaid korruptsioonivastases seaduses sätestatud toimingupäringute rikkumisi. EPL

KONKURSS

Arco Vara juhatuse assistendi kohale:

Eeldame kõrgemat või kesk-eri haridust. Vähemalt viieaastast töökogemust assistendi või administratiivjuhina keskmise suurusega organisatsioonis.

Head eesti ja inglise keele oskust nii kõnes kui kirjas, head vene keele oskust kõnes. B kategooria autojuhilubade olemasolu.

Oma CV ja sooviavaldus palume saata e-posti aadressile personal@arcovara.ee.

ARCO VARA

Liiklusjurist: liiklustrahvi vaidlustamise kulu ületab enamasti trahvisummat

Kaebused

Sageli ollakse silmitsi olukorraga, kus politseiniku ja juhi vaidluses jääb sõna sõna vastu.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@epl.ee

Juuni lõpus tühistas kohus kiiruseületamise eest mõistetud kohtuotsuse, kui selgus, et politseinik oli kirjutanud protokollile vale taatlustunnistuse numbrit. Õigeks mõistetud esindanud liiklusjuristi Indrek Sirgi sõnul annavad politseinike hooletusvead sageli trahvituile kaebamis põhjuse, kuid kõige rohkem vaidlustatakse kohtus trahve, mis on põhjustatud liikluspõltsseiniku üliagarusest.

„Mõnikord keskendun tõesti advokaadina ka vormilistele vigadele, kuid enamasti on tühistamise põhjuseks tõsiasi, et inimene pole seda rikkumist lihtsalt toime pannud,” sõnas Sirk. „Politseil on kurb arusaam või taktika, et kui nad on kiirusemõõtjale mingi näitaja ette saanud, siis arvatakse, et keegi peab ka süüdi olema. Valitakse välja kõige tõenäolisem, aga kui seal on korraga rohkem kui üks auto, siis võidakse valida lihtsalt vale sõiduk.”

Sirgi sõnul on kiirusemõõtjad läinud väga võimsaks, võimaldades kiirust mõõta kilomeetri kauguselt. Kuna nii pika vahemaa puhul silmaga enam sõidukiirust ei erista, siis võib tihti juhtuda, et politsei valib süüdlase tõesti huupi. „Seda on väga raske tõendada, sest politseinik tuleb kohtusse, paneb käe südamele ja ütleb, et tema midagi valesti teinud

Allikas: justiitsministeerium, politsei; foto: Ilmar Saabas; graafika: Maret Müür

Politsei valib tõenäolise süüdlase, kuid tegu võib olla vale autoga.

Üha enam kasutatakse salvestusseadmeid, mis vähendavad vaidlusi.

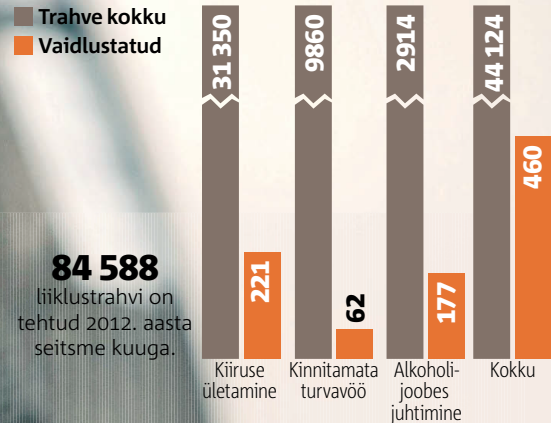
pole, ja siis peab omakorda kohus otsustama,” lisas ta.

Tänavu seitsme kuu jooksul on politsei teinud väärtomeetluse 31 350 kiiruseületajale, kellest 221 on kaevanud otsuse edasi. „Reeglina kaevatakse liiklussüütegude eest saadud otsused edasi selleks, et vähendada või leevendada karistust – vähendada rahatrahvi, vaidlustatakse trahvisumma, soovatakse maksta ositi, erioigust tagasi saada või aega lühendada,” selgitas politsei presiesindaja Helin Vaher. „Trah-

Kohtusse pöörduvad kõige sagedamini kiiruse ületamise ja purjuspäi sõitmise eest trahvi saanud

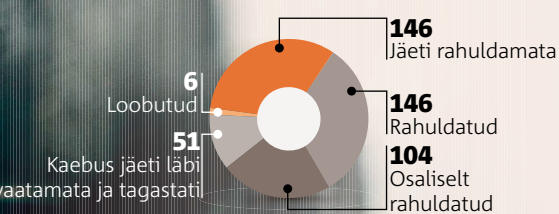
Kohtutee võtab ette üks protsent liiklustrahvi saanutest, kuid kohtus õnnestub sageli trahviotsust ka muuta.

KÕIK ARVUD ON TÄNAVU SEITSEME KUU SEISUGA

84 588
liiklustrahvi on tehtud 2012. aasta seitsme kuuga.

Kaebuse tulemus

Loobutud 6
Kaebus jäeti läbi vaatamata ja tagastati 51

ve tühistatakse siis, kui isik ei ole väärtegu toime pannud, väärtetoasjaolu ei ole tõendatud või on oluliselt rikutud menetlusnorme.”

Surve avastada rikkumisi

Sirk omakorda peab oma igapäevatöös silmitsi seisma olukorraga, kus politseiniku ja juhi vaidluses jääb sõna sõna vastu. „Politseinik ütleb, et turvavöö oli lahti, juht ütleb vastupidist, aga politseile tähendab see tõendatust, sest politseinik ju ütles. Karistus-

õiguses nõuab see omakorda, et vastuolud on kõrvaldatud ja seal ei saa eelistada ühte tõendit teisele,” selgitas Sirk. „Õnneks hakkab vaikselt see barjäär murduma: nad [politseinikud] kasutavad üha rohkem ja rohkem salvestusseadmeid, mis tõmbavad vaidlusvõimaluse maha.”

Sirk on enda sõnul tege lenud kaasustega, kus politsei ilmselgelt arvas, et ehk oli turvavöö lahti, ja määras sümbolse karistuse, kuid inimene pole sellega nõus ja on

isegi hoiatuse vaidlustanud. „Nähakse ainult killukest ja ehitatakse nõobi külge pintsak. Eriti selles olukorras, kus siseministeeriumi juhtkonna surve peavad nad [politseinikud] avastama võimalikult palju rikkumisi,” sõnas Sirk.

Eestlased kaebavad mõistetud liiklustrahve edasi võrdlemisi harva – seda teeb umbes üks protsent trahvi saanud. Justiitsministeeriumi andmeil on tänavu kohtus lahendatud 453 liiklusalast väärtegu, millest täielikult rahuldati 146 ja osaliselt 104 taotlust.

Lohakus on levinud

Sirgi sõnul on väheste kaebuste üks põhjus see, et kohtuskaik on kallid ja muudab kaebamise mõttetuks. „Üldiselt on nii, et kulud, mida inimene kannab, on tavaliselt suuremad kui määratud rahatrahv, kui me ei räägi siin raskemate sanktsioonimääradega rikkumistest,” lausus Sirk. „Inimene, kes tõesti tahab enda õiguste eest seista, peab arvestama, et põhimõte maksab talle rohkem kui trahvi maksmine. Kui tõesti protsess on võidetud, siis hüvitatakse üldjuhul õigusabikulud, kuid võit pole kunagi kindel ja hüvitatakse ka osaliselt.”

Politseinike lohakat dokumentaaitmist peab Sirk võrdlemisi levinuks. „Kui kusagile on jäänud koma kirjutamata, siis see pole minu praktikas vaidlustamisel oluline. Aga kiiruseületamise puhul on väga oluline, et oleks täpselt märgitud, kus kiirust mõõdeti, sest pahatihti mõõdetakse kiirust kohtades, kus pole lõpuks selge, millised piirangud mõõtepiirkonnas kehtisid,” lisas ta. ●

Uutel ühissõidukiradadel järgitakse vanu sõidugraafikuid

Tallinn

Uued bussirajad ei saa ühistransporti kiirendada, sest graafikuid pole veel muudetud.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Kuigi Tallinn alustas juulikuus lõõktöö korras bussiradade joonimist, jäi linnavalitsus vähemasti bussigraafikute muutmisel ettevaatlikuks ja uutele bussiradadele uusi graafikuid veel ei tee.

„Tahaksime enne vaadata, kuidas uued rajad liiklusele mõjuvad. Enne kui suvised remonditööd lõppevad, me graafikuid sättime ei hakka,” ütles Tallinna autobussikoondise kommunikatsioonijuht Sirje Roht.

Foto: Tanel Meos

Seega peavad kannatust varuma need ühissõidukikasutajad, kes lootsid bussiradade saabumise järel ka kiiremat sõitu. Isegi kui bussijuht saab nüüd tühjal rajal rohkem gaasi vajutada, peab ta saavutatud tempot õige

pea pidurdama, et järgmisse peatusse mitte liiga vara jõuda ja niimoodi graafikut sasi ajada. Küll aga võivad bussid nüüd varasemast paremini graafikus püsida. Seda kinnitab näiteks 2009. aastal Kanada linnas Montréalis korralda-

tud uuring ühissõidukiradade mõjust busside liikumiskiirusele. Uuringust selgus, et bussirada parandab busside liikumiskiirust vaid 1,7 protsenti.

Bussid jõuavad täpsemalt

Kiiruse võit oli küll üliväike, kuid uuring näitas, et bussiradade loomine aitas bussidel vähemasti graafikus püsida: graafikujärgsete saabumiste arv paranes keskmiselt 65 protsenti. Seega võivad ehk ka Tallinna liiklejad sama loota.

Graafikus püsimist abistab ka ristmike prioriteedisüsteem. Euroopa rahastuse kaasabil valminud ja 70 miljonit krooni maksuma läinud süsteem annab 31 Tallinna ristmikul eelise bussile ja trollile, mis on graafikust maha jäänud. Tallinna tehnikaülikooli uuring näitas, et prioriteedisüsteemi kuuluvatel trolliliinidel kasvas ühenduskiirus õhtusel tipptunnil 2 km/h võrra, samal ajal kui eratranspordi keskmine kiirus samal teel kahanes 11 km/h võrra. ●

Idee: Eesti admiralide kujud Tallinna sadamasse

Mereäärne

MTÜ Spe Fretus saatis läinud nädalal nii kultuuriministeeriumile kui ka Tallinna linna-le palvekirja, et leida toetust projektile „Admiral”, mille eesmärk on püstitada pealinna nelja Eesti mereajaloos olulise admiralide kuju.

Esimeses etapis rajataks Admiraliteedi basseini linnahallipoolse kai äärde Johan Pitka monument ja Toompea-poolse kai juurde Adam Johann von Krusensterni monument. Teine etapp tooks Antarktika avastaja ja kahel ümbermaailmareisil osalenud Fabian Gottlieb von Bellingshauseni ja Otto von Kotzebue kujud.

„Antud kava nõuab detailset kooskõlastamist kultuuriministeeriumiga, Tallinna linnaga, Tallinna sadamaga,

teiste riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustega ning ka erainvestoritest maaomanikega Admiral basseini ääres, ole-nevalt siis, kelle maale monumendid paigaldatakse,” selgitas MTÜ juhataja Mati R. Steinberg kirjas. „Kunstiteoste autori ja kavandi selgitamiseks on planeeritud läbi viia rahvusvaheline konkurss, mille komisjoni töös kutsume osalema ka teie [linna ja ministeeriumi] esindajat.”

Väärikas merevärav

MTÜ esindaja sõnul oleksid monumendid osa ühtsest ja lõpetatud linnaruumist, mis väärastaks linnapilti tema peamises mereväravas. „Idee toetab samuti juba alustatud ideed muuta Admiral basseini akvatoorium kauniks väikejähisadamaks linna südames,” sõnas Steinberg. ● EPL

Üürihind on kõrge oktoobrini

Eluase

Kinnisvarabüroo analüütik: oktoobris üürihinnad rahunevad ja kütteperioodil ka langevad.

Signe Ivask

signe.ivask@epl.ee

„Mis võimalused tudengitele nii jäetakse? Lõpuks ongi nii, et töö on esiplaanil...” on Eesti maaülikooli ökonoomika ja ettevõtluse bakalaureuseõppe tudeng Marju Reilik korterite kõrgete üürihindade pärast nõrkinud. Kuigi bakalaureuseõppe lõpuaastal oli tal kavas keskenduda peamiselt õppimisele, ei välista ta, et üüri maksmine võib ta tagasi tööturule suruda.

Tartus odavamaid elukohti otsides torkas Reilikule silma, et remontimata ühetoalised korterite eest tahetakse nüüd saada ligi 160 eurot ehk sama palju kui mullu väga heas korras kolmetoalise eest. Meeleheitel tudengid lähevad selliste kuulutuste õnge, sest kuu se alla elama ei taha ju minna, arvas Reilik. Õnneks pääses ta ise ühiselamusse, kus iga kuu tuleb välja käia 70 eurot, millele lisanduvad kommunaalarved. „Kitsalt tuleb läbi ajada, aga seda teebki enamik tudengeid kõige paremini,” naeris ta.

Kolmetoalisest Annelinna korterist, kus Reilik siiani elas,

pidid tema ja ta kaks kaaslast suu puhtaks pühkima. Leping lõppes ja neile esitati ultimatum: kas maksate juurde või kolite välja. „Jaauanuaris tõusis 160-eurone üür 30 võrra, selgitati, et turul pidavat uued hinnad kehtima,” meenutas Reilik. Kui aga sama korteri üür suvehakul 250 euroni tõusis, jäid kolm kaaslast mõttesse, sest sama suureks paisusid ka kommunaalarved.

Ühiselamus on Reiliku sõnul küll odavam elada, aga tema jaoks jääb mõistmatuks, miks korterite puhul mõni ruutmeeter rohkem ruumi, privaatsust ja vaikust tänavu kulla hinda maksab. „Kahe ameti peal rabelemist ei kannata enam see viimane aasta välja,” nentis Reilik.

Üürnik leitakse kiiresti

Kinnisvarabüroo Uus Maa analüütiku Risto Vähi sõnul põhjustab üürihindade tõusu suur nõudlus. „Keskmiselt on hinnad aastaga tõusnud neli kuni kaheksa protsenti, kuid samas on Tallinna kesklinnas hulk kahetoalisi kortereid, mille hinnatõus on vabalt ka enam kui kümme protsenti olnud,” rääkis ta.

Samuti on hinnataset mõjutanud see, et talvisel kütteperioodil küsiti kohati hoopis vähem üüri ja kevadel hakkas hinnatõus jälle sealt peale. Kas üürihinnad tõusevad

veelgi? „August ja septembri esimene pool on kõige kiiremad ajad ning sel perioodil tuleb ette ka olukordi, kus juuliga võrreldes pakkumishindu tõstetakse, kuid oktoobris hakkame nägema juba üürihindade rahunemist ja kütteperioodil ka langust,” ennustas Vähi.

Tartlane Karl-Juhan Laanesaar rääkis, et tema korterisõudjad meenusid kiirmalemängu: mitmel korral ei jõutudki telefonikõnest kaudu, sest korterile oli paari tunni jooksul üürnik tekkinud. Kui aga jõuti korteri ülevaatomiseni, tuli kohe otsus langetada, sest sellele pretendeerisid veel kaks inimest, kes olid valmis kohe sisse kolima.

Kuigi leping sõlmiti juuli keskpaigas, kavatses Laanesaar sisse kolida alles augusti lõpus, makstes seega pooletise kuu üüri pisut rohkem kui 300 eurot. See oli ohver, mille Laanesaar oli nõus tooma, vastasel juhul otsiks ta enda sõnul elukohta seniajani.

Vähi tunnistas, et hinnatõusust märkimisväärsem ongi hoopis nõudmistele vastavate korterite defitsiit ja kiirus, millega kõik head pakkumised lähevad. „Tean sellest suvest olukordi, kus omanik paneb korterikuulutuse Facebooki ja kahe tunni pärast on üürnik leitud,” märkis ta ja lisas, et sellised juhtumid pole enam sugugi harvad. ●

ÜÜRIKORTERITURG

Hind neljandiku võrra aasta algusest kõrgem

Kui Tartus on üürikorterit raske leida, siis Tallinnas on see KinnisvaraWebi juhataja Tarvo Tesloni sõnul tänavu veelgi raskem. „Tallinn on Tartust ligi neli korda suurem, aga üürikuulutusi on ainult kaks korda rohkem,” märkis ta. Kuigi Tallinna valik tundub väike, tuleb uusi pakkumisi kogu aeg peale ja äsja veebi üles pandud korterid leiavad kiiresti üürniku. „On üpris tavaline, et esimese poole tunni jooksul tuleb kolm-neli kõnet,” ütles Teslon.

Tesloni sõnul on Tallinnas üürikorterite hinnad võrreldes aasta algusega tõusnud keskmiselt 10–15 ja Tartus ligikaudu 20 protsenti. Kui aga võrrelda mullust suve tänavusega, on Tallinna üürihinnad tõusnud kuni 15 protsenti. Tartu üürihinnad on tõusnud kuni viis protsenti.

Marju Reilik soovib oma viimasel bakalaureuseõppe aastal olla täiskohaga üliõpilane, mitte rügada kahel kohal tööd teha, et kalli üürikorteri eest maksta.

Foto: Marko Nõmmik

Selle aasta suurimale šõule
Eesti Ekspressiga!

Telli Eesti parim uuriva ajakirjanduse nädalaleht otsekorraldusega ja võida lisaks **elamus Lady Gaga kontserdilt**. 14.08.2012 loosime kõigi enne 10. augustit otsekorraldusega tellinute vahel välja 20 piletit kahele.

Tellimiseks

- mine aadressile www.ekspress.ee/gaga või
- kirjuta e-postil klienditugi@lehed.ee või
- helista telefonil **680 4444**.

Paberlehe tellimusega kaasneb tasuta digilehe lugemisõigus.

EESTI EKSPRESS

LÄTIS KIIREIM KASV

Läti SKT kasvas teises kvartalis aastatagusega võrreldes 5,1 protsenti, mis Bloombergi teatel on kiireim kasv EL-is. Esiimeses kvartalis kasvas SKT 6,8 protsenti. **Delfi**

ÜHA ROHKEM ENESETAPPE USA SÕDURITE HULGAS

Pentagoni kinnitusel on suitsiidide arv USA sõjaväelaste seas tõusnud nii suureks, et peaaegu iga päev teatatakse ühest enesetapust. Probleem on nii välisoperatsioonidel viibivate sõduritega kui ka sealt tagasi pöördunudega. Suitsiidide ennetussüsteem on olemas, kuid see ei näi toimivat: 70 protsenti enesetapjaist on varem käinud psühhiaatrikera vestlemas. **ERR**

ga kui ka sealt tagasi pöördunudega. Suitsiidide ennetussüsteem on olemas, kuid see ei näi toimivat: 70 protsenti enesetapjaist on varem käinud psühhiaatrikera vestlemas. **ERR**

TATARSTANI MUSLIMISEKT ELAS MAA ALL KOOBASTES

Venemaal Tatarstanis Kaasani äärelinnas avastas politsei kaheksa korrust maa alla ulatunud katakombide laadi kongidest 27 last ja 38 täiskasvanut. Sekti juht, end islamiprohvetiks kuulutanud

Faizrahman Sattarov tahtis väidetavalt luua oma isikliku maa-aluse islamikalifaadi. Prokuratuur andmetel olid mõned lapsed elanud maa all üle kümne aasta. **Delfi**

Mõmmikudessant on tekitanud rahvusvahelise kriisi

TÜLI

Ühe ajalehe väitel on kõne all kõigi EL-i suursaadikute Minskist koju kutsumine.

Heiki Suurkask
heiki.suurkask@ep.lee

Diktaatorit ei tasu vihastada, koges juba Šveits, kui neli aastat tagasi vahistati Hannibal Gaddafi ja tollane Liibüa ähvardas peaaegu sõja kuulutada. Nüüd on vihale aetud Valgevene president Aljaksandr Lukašenka, kes elab raevu välja Rootsi diplomaatide peal. Põhjus, mida ametlikult isegi ei öelda, on Rootsi reklaamiagentuuri Studio Total lennukitrikk ehk nn mängukarude dessant Valgevene pealinnale Minskile.

4. juulil startis Leedust Pociūnai lennuväljalt Rootsi reklaamifirma Studio Total renditud väikelennuk, mis viskas Valgevene Ivjanetsi linna ja seejärel Minski kohal alla ligemale tuhat väikest langevarju ja sõnavabadust nõudvate loosungitega varustatud mängukaru. Lennuk lahkus seejärel Valgevene õhuruumist, ilma et kohalikud võimud oleksid teda märganud.

Solidaarsus Rootsisga

Viidates vormilistele asjadele on Rootsi diplomaadid Valgevenest koju saadetud ja

samuti on Rootsist koju kutsutud kõik Valgevene diplomaadid. Ajaleht EUObserver vihjas üleile, et täna omavahel kohtuvate Euroopa Liidu välispoliitikajuhtide laual on küsimus, kas mitte tõmmata ka teiste liikmesriikide suursaadikud Valgevenest välja. Sarnaselt USA-ga on ka EL ilmutanud solidaarsust Rootsiga.

Valgevene võimud on satunud sama veidrasse olukorda kui Nõukogude Liidu juhtkond 1987. aastal, kui keegi Matthias Rust suutis samamoodi väikelennukiga piiririkkudes Moskva Punasele väljakule maanduda. Rust istus siis ligemale aasta Nõukogude vanglas. Valgevene võimude käed „piiririkkujate” Tomas Mazetti (40) ja Hannah Freyni

lutsiooni teha. Valgevene äratas neis huvi, kui nad kuulsid ühe sealse inimõiguslase tapmisest. Nn mõmmikudessantide ettevalmistus kestis aasta ja läks maksma 150 000 eurot. Mazetti ja Frey õppisid selgeks, kuidas lennata Jodel-tüüpi väikelennukiga, et sellega Leedust Pociūnai lennuväljalt Valgevene õhuruumi sukelduda ja sealsetele võimudele märkamatuult koju tagasi jõuda.

Välisluure väljamõeldis

Valgevene KGB kiirustas kohe väitma, et tegemist olevat välisluure väljamõeldise, lausa provokatsiooniga, kuid jäi avaliku vaele. Esmalt kuulutati, et mingit mõmmikudessanti pole olnudki, siis aga hakati süüdlasi otsima. Lukašenka kontrollitavas riigimeedias avaldatakse nüüd „paljastusi” Rootsi välisministri Carl Bildti ja suursaadik Stefan Erikssoni kohta. Stockholm on

süüdi „poliitilises hüsteerias” ja „destruktiivses poliitikas”, sest suhtleb marginaalsete Valgevene isikutega.

Nüüd, kui kaks Valgevene kindralit on ametist lahti lastud, on asi naljast kaugel. Piirivalvele on antud käsk tulistada automaadist kõiki kahtlasi väikelennukeid. Üleeile võeti Minskis kinni kaks ajakirjanikku, Irina Kozlik Kom-

Piirivalvele on antud käsk tulistada automaadist kõiki kahtlasi väikelennukeid.

(22) ei ulatu, nemad on ammu turvaliselt Rootsist tagasi. Nende 4. juuli lennust Valgevene kohal sai paras meediahitt, sest väikelennukiga sealsesse õhuruumi sisenemine ja demokraatiat nõudvate mängukarude alla pildumine paljastas Valgevene võimude nõrga külje.

Reklaamifirma Studio Total inimesed ise tunnistavad, et tahavad reklaaminduses revo-

Studio Totali töötajad Tomas Mazetti ja Hannah Frey esitlevad „dessantkarusid”, mis Leedust startinud väikelennukist Minski kohal alla pilluti.

Foto: AP/Scanpix

KOMMENTAAR

Eesti suursaadik: Rootsi-Valgevene tüli on tõsine asi

„Diplomaatiline tüli Rootsi ja Valgevene vahel on tõsine asi, andes publikule selgelt märku lahkarvamustest,” kinnitas Eesti Valgevene-suursaadik Jaak Lensment. „Ühtki diplomaati pole küll *persona non grata*’ks tunnistatud ja diplomaatiliste suhete katkemiseni see ei vii,” on Lensment siiski kindel.

Väikelennuk, mis rikkus 4. juulil Valgevene õhuruumi,

startis küll Leedust, aga Leedu ja Valgevene vahel pole sellest seni suuremat tüli tekkinud.

Selle kohta, kas Euroopa Liit võib hakata nüüd rohkemgi diplomaate Valgevenest koju kutsuma, ei oska Eesti suursaatkond praegu midagi arvata. Euroopa Liidu solidaarsus on oluline, aga otsused on Tallinnas asuva välisministeeriumi teha, nentis Lensment eile Eesti Päevalehele.

somolskaja Pravdast ja fotoreporter Julia Doroskevitš, kes neid „väljamõeldud” mängukarusid käes hoidsid. Blogija Anton Surjapin on mõmmikupiltide avaldamise eest ja Sergei Bašarimov varasema Studio Totali inimestele korteri rentimise eest juba niigi kohtu all.

„Miks mitte vahistada ka baarmen, kes meile Minskis õlut pakkus?” ironiseeris Mazetti oma kodulehel. Rootsist asuva reklaamiagentuuri Studio Total postkasti kukkus aga kummaline kutse Valgevenesse ülekuulamisele. Mazetti ja Frey on valmis ka minema, juhul kui neile tagatakse puutumatus. ●

President Vladimir Putin: Gruusia sõja plaani väljatöötamist alustati 2006. aastal

Meenutus

Väidetavalt ei suutnud tollane president Dmitri Medvedev otsustada, kas anda rünnakukäsk.

Lauri Laugen
v-uudised@ep.lee

Venemaa president Vladimir Putin võttis enesele põhimõtteliselt vastutuse sõjategevuse eest, mida Venemaa neli aastat tagasi Gruusia vastu alustas.

„See pole saladus, plaan oli olemas ja selle raames me ka tegutsesime. Selle töötas välja kindralstaap 2006. aasta lõpus ja 2007. aasta alguses

ning see oli minuga kooskõlastatud. Plaani raames valmistasime me ette Lõuna-Osseetia maakaitseväelasi,” ütles Putin ajakirjanikele. 2006. aastal oli Putin president nagu praeguigi ning seega kinnitas plaani tema ise. Sõja ajal oli aga presidendiametis juba Dmitri Medvedev, vahendas Newsru.com.

„Kuigi meie sõjaspetsialistid leidsid, et Lõuna-Osseetia maakaitseväelaste ettevalmistamine ei ole kasulik, sest nad jääksid regulaararmeele alla, isegi Gruusia omale, osutusid nad rohkem kui vajalikuks,” lisas Putin. Vastates ajakirjanike küsimusele isikliku osalemise kohta nendes sünd-

mustes, ütles Putin: „Jah. Viibides Pekingis, helistasin ma kaks korda Dmitri Anatoljevitsile ja kaitseministrile 7. ja 8. augustil.”

Otsustusvõimetu Medvedev

Medvedev rääkis aasta tagasi samadest sündmustest järgmist: „Mulle helistas kaitseminister ja ütles, et meie Gruusia naaber alustas aktiivset sõjategevust. Ma ausalt kahtlesin alguses väga ja mõtlesin, et kas ta on täiesti hulluks läinud või on tegemist ehk lihtsalt provokatsiooniga, kus ta katsetab osseetide tugevust ja üritab meile midagi näidata.” Putini viimane avaldus osa-

liselt toetab ja selgitab äsja ilmunud 47-minutilise dokumentaalfilmi „Kaotatud päev” kindralite süüdistusi Medvedevile, et too oli otsustusvõimetu. Üks filmis esinev isik ütleb otse: „Enne Putini jalahoope ei toimunud midagi.” Ta pidas silmas, et Venemaa alustas „Gruusia rahule sundimise operatsiooni” liiga hilja.

Medvedevi sõnul aga võttis ta Putiniga suletud side-liini kaudu ühendust alles pärast otsuste tegemist. „Ma olin juba kõik käsud andnud. Vladimir Vladimirovitš esines lihtsalt avaldusega selle kohta, et see on meile kategooriliselt vastuvõetamatu.” ●

**KUURSAALI
SUVEKOHVIK**

— HAAPSALU —

OLEME AVATUD!

Olete oodatud nautima ilusat interjööri, muusikat ja maitsvaid toite!

P-N 12-23, R-L 12-24
Promenaadi 1, Haapsalu / Tel. 47 57 500
www.haapsalukuursaalee

O'BROCKI VASTUTUS MOLYCORPIS KASVAS

Alates augustist vastutab Molycorp Silmeti juhatuse esimees David O'Brock ka kogu korporatsiooni kemikaalide ja oksiidide müügi eest. Seega kandub korporatsiooni müügi-

tegevuse koordineerimine firma peakontorist Denverist Sil-lamäele. O'Brocki müügi-meeskonnas on 8 inimest, kes asuvad geograafiliselt USA-s, Euroopas, Koreas, Jaapanis ja Hiinas. **EPL**

AUTOLIISINGUTE MAHT SUURENES NELJANDIKU

SEB Liisingu teatel liisiti selle aasta kuue kuuga Eestis sõidukeid 23 protsenti rohkem kui eelmise aasta samal perioodil, rahalise mahu kasv oli 26 protsenti. SEB Liisingu juht Ainar Leppä-

nen sõnas, et tugeva kasvu üks põhjus on asjaolu, et buumiajal sõlmitud liisingulepingud hakkavad just praegu lõppema, lisaks on viimasel ajal paranenud tarbijate kindlustunne. **EPL**

EKSPORDI KASV

7% kasvas jooksevhindades eksport juunikuus võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Ekspordi kasvule aitasid kaasa enim masinad ja seadmed. **EPL**

Politsei kutsus jalgratturite seas esile signaalkellade ostupaanika

Defitsiit

Enamik poode osteti kelladest kiiresti tühjaks, kuid pooltel jalgratstel neid endiselt pole.

Andres Reimer
andres.reimer@epi.ee

Eesti Päevalehe poolt üle vaadatud 11 jalgrattast vaid viiel oli signaalkell.

Maxima aga on ainuke kaubanduskett, mille poodidest saab praegu kindla peale jalgrattakella osta. „Kui politsei tegi juulikuus oma aktsiooni, siis kulutasime paar nädalat, et kellasid sisse osta,” ütles Maxima avalike suhete juht Erkki Erilaid. „Kui varem osteti kellasid kõikide meie poodide peale kokku kümnekond, siis nüüd ostetakse igast poest kümneid. Päevas läheb ära ligi tuhat kella.”

Ülejäänud kaubanduskettid loevad olemasolevaid jalgrattakellasid ühe käe sõrmel. Prisma saatis eile Rocca al Mare 80 ja Kristiinesse 12 kella, millega ka varud lõppesid.

Rimi kellad jagunesid eile järgmiselt: üks kell oli järel Laagris ja Haaberstis, kaks Pärnus ja Rakveres ning kolm Narvas. Selveri kolmekümne viiest kauplusest müüakse jalgrattakellasid kaheksas.

Defineerimatu kell
Spetsialiseeritud rattakauplused nagu Hawaii Express ja Rademari Rattapood olid kelladest täiesti tühjad, lootes uue partii kätte saada alles paari kolme nädala pärast. Levinumate jalgrattakellade maksumus kauplustes on ühest kuni viie euron.

Defineerimatu kell

Üks leidlik Eesti Päevalehe töötaja, kes on tulutult poodidest kella otsinud, riputas juhtraua külge nööri vaskkellukesest. Politsei, kes alles juuli alguses väljendas ilma

Kelladefitsiidi tingimustes võib probleemi üritada lahendada ka jalgratta külge vaskkellukest riputades. Iseasi, kuidas politsei sellele vaatab.

Foto: Tanel Meos

signaalkellata jalgratturite suhtes leppimatust, pole aga suuteline määratlema, milline peab jalgrattakell olema. „Seaduse looja ei ole täpselt paika pannud, millistele detailsetele nõudmistele peab jalgratta signaalkell vastama,” ütles politsei pressiesindaja Ilmar Kahro. „Leiame, et mõistlik on ikkagi lähtuda sellest, kas ratta küljes olev seadeldis kannab eesmärgi – hoiatada teisi liiklajaid võimaliku ohu tekkimise eest ning ära hoida õnnetusi.”

Maxima: ühes päevas läheb kaubaks ligi tuhat jalgratta signaalkella.

Liiklusseadus lubab helisignaali anda vaid ohu tekkimisel, endast märku andmiseks aga vaid asulas. Kahro väitel pole aga kindel, et jalgratta signaalkell üldse seaduse mõttes helisignaali allikaks kvalifitseerub.

Hoolimata signaalkella defineerimatusest algatas Põhja prefektuur juuli alguses hulgaliselt väärteomenetlusi ja saatis ilma kellata sõitnud ratturid liiklustest tegema. ●

Laadi tahvelarvutis alla Ärilehe rakendus ja loe digiversiooni!

Värskes Ärilehes:

Suurärimees MARGUS REINSALU: hiljuti kogetud pidu ja kasvu enam ei tule

- Eesti muutub 2013. aastal tuumariigiks
- Madal euribor kihutab inimesi jälle laenama
- Sponsorite hullumeelsed nõuded olümpial
- Riiklik vaimuhaigete äri aina kosub ja laieneb

Osta Ärileht hästi varustatud lehemüügikohtadest või telli. **Info ja tellimine:** tel 680 4444 või klienditugi@lehed.ee
Eesti Päevalehe Äripaketi tellijad saavad Ärilehe automaatselt.

ärileht
Eesti Päevaleht

NÜÜD MÜÜGIL!

PUNGFESTIVAL TARTUS

Eesti ainuke pungfestival peetakse sel nädalavahetusel 10.–11. augustini Tartus. Kahe päeva jooksul astuvad üles 15 bändi, neist neli on välisesinejad. Kontserdid toimuvad klubis

Rock'n'Roll ja Raadi järve ääres. Festivali programm pakub läbiõiget sellest, millist punki meil viljeletakse. Lavalaudadel on Eesti parimad, tuntuimad ja värskemad punkbändid. **EPL**

EKSPERIMENTAALMUUSIKAÕHTU TALLINNAS

10. augustil toimub Tallinnas EKMM-i hoones eksperimentaalsele ja elektrilisele muusikale pühendatud sündmus Kammer-elektroniker Abend. Üles astuvad esinejad Qwqwi ja Günther Sak-

samaa Karlsruhe kunstiülikoolist. Neile lisaks on laval kohalikud eksperimentaalmuusikagrupid Lokaalraadio, Maike Lond, Rabi-milia ja Saia Do Harpa. Ukseid avatakse kell 22. **EPL**

TORNIMUUSIKAFESTIVAL

23.–25. augustil leiab aset suvelõpufestival „Tallinna tornid“. Festivali avab džässikavaga Tõnu Naissoo Hammond Trio Tallinna teletorni 21. korrusel, 170 meetri kõrgusel. **EPL**

Daniel Slater: tehnoloogia ooperit ja teatrit ei asenda

Intervjuu

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Daniel Slateri töö on ooperite lavastamine üle maailma. Birgitta festivalil on ta platsis „Don Giovanniga“.

●● Kerge komöödiafilm kestab poolteist, tõsisem linatükk kaks tundi. Sellest piirist minnakse harva üle. Ooper aga hakkab sealt pihta. Moodne tehnika võimaldab meil olla internetis korraga mitmel leheküljel. Arvutist filmi vaadates võime erinevalt televisioonist ise valida, millal reklaampausi teeme. See kõik on jätnud jälje meie keskendumisvõimele. Kas need tehnoloogia arengu kõrvalmõjud võivad ühel päeval ooperi kui žanri tappa?

Ma siiralt loodan, et tõeks saab hoopis vastupidine stsenaarium: mida kaugemale ja kiiremini tehnika areneb, seda suurem on meie vajadus sellise kunstivormi järele, mis võimaldab meil siseneda mõttelisse ruumi, kus meie põhitegevus pole mitte valimine, et millist nuppu vajutada, vaid võimalus sukelduda jutustusse kui omaette maailma. See on aga hoopis teine maailm kui televiisorid või arvutid. Teater ja ooper pakuvad midagi üsna ainulaadset. See on miski, mida me vajame ning mida tehnoloogia üksi meile pakkuda ei suuda.

●● Birgittal mängivad su „Don Giovannit“ osalt Eesti ooperilauljad. Järgmise aasta märtsis tood Estonias lavale „Tannhäuseri“. Kuidas need kaks asja juhtusid? Ja üldse, mis sulle rohkem väljakutset pakub, kas konkreetne ooper ise või tundmatu trupp?

Need asjad juhtusid üksteisest üsna eraldi. Birgitta festival otsustas Garsington Ooperl mu „Don Giovannit“ rentida. Ma loodan, et Inglismaa ja Eesti ooperilauljate segakoosseis on jõuline. Väljakutsetega on aga nii, et muidugi on lihtsam töötada nendega, keda sa juba tead. Aga uusi inimesi ja kohti on ka alati põnev näha.

Kusjuures ma ootan väga „Tannhäuserit“. Ja seda kahel põhjusel: esiteks ma saan töötada koos uute lauljatega ning teiseks on see lavastamiseks uskumatult suur väljakutse.

Lavastaja Slater (kostümeerimata, üleval paremalt teine) peab üheks oma menu saladuseks oskust ühitada enda ja lauljate arusaama osaliselt kaugtööna valmivast tükist.

Foto: erakogu

●● Kui ma su „Don Giovanni“ trailerklipist futuristlikku lavakujundust nägin, tekkis mul mõte, et Mozarti muusika võiks ju ka *minimal techno*-ks ümber seada. Ehk siis, kui kaugel võib minna, et „Don Giovanni“ või mõni muu klassikateos jääks iseendaks?

Ma ilmselt vihkaksin „Don Giovanni“ muusika *techno*-versiooni kuulamist. Klassikaliste ooperite moodsate interpretatsioonide – kui need on karmid ja põnevad – juures võib

dirigendi tööd tipporkestrite esimeste liiga tasemel jalgpallimeeskondade treenimisega. Kas rahvusvahelise ooperilavastaja töö on samasugune?

Ma ei tea, sest ma pole kunagi meistrite liiga jalgpallivõistkonda treeninud. Nii palju kui ma sellest üldse unistan olen. Kindlasti on au töötada koos kõrgliiga ooperilauljatega.

Ja vähemalt selle põhjal, mida jalgpalluritest kirjutatakse, teevad ooperilauljad rohkem tööd, on vähem memmekad ning neil on märkimisväärselt väiksem ego. See peavad jalgpallitreenerid rohkem vaeva nägema.

●● Nimekate lavastajatega käivad alati kaasas ootused, et mida ja kuidas ta järgmiseks teeb. Milline näeb välja sinu loomeprotsess tööpakumise etendusest etendusest välja?

Teen lühidalt, sest sel teemal võiks omaette leheloo kirjutada. Kui ma olen võtnud endale aega üksi muusikat kuulada

ta ning tekstiga tutvuda, hakkab ma mõtlema, milline võiks tükk välja näha. Selles faasis valin välja lavakunstniku, kellega koostööd teha. Samal ajal, nii kaks aastat enne proovide algust, hakkam koos dirigendi ja teatriga rollidesse osatäitjaid valima.

Kui peaosalised on paigas, hakkam lavakunstnikuga edasi töötama. Harilikult valmib esimene lavakujundusplaan aasta enne esietendust. Kui see on nii kunstilises kui ka majanduslikus plaanis vastuvõetav, töötame sellega edasi.

Seejärel hakkame töötama koreograafi, valgustuskunstniku ja muude assistentidega. Et siis pool tööd on tehtud juba enne proove. Proovide ajal on minu jaoks oluline olla paindlik, võtta omaks ka osatäitjate ettepanekuid, mitte toppida kandidilisi klotse ümmargustesse aukudesse.

Viimases faasis on eriti oluline hinnata, kas asi töötab ka päriselt. Kõige olulisem ja raskem on objektiivsuse oma töös suhtes ning julgus muuta seda, mis ei toimi. ●

Don Giovanni

ETENDUB BIRGITTA FESTIVALI RAAMES

Mozarti „Don Giovanni“ Slateri tõlgenduses etendub 17. ja 18. augustil.

Dirigent: Eri Klas

Lavastaja: Daniel Slater

Kunstnik: Leslie Travers

Valguskunstnik: Bruno Poet

Likumisjuht: Ran Arthur Braun

Osades: Lauri Vasar, Aile Asszonyi, Ain Anger, Joshua Bloom, Natasha Jouhl, Callum Thorpe, Jesus Leon jt. Tallinna kammerorkester, Festivalikoor.

Birgitta festival algab täna kell 20 Pirita kloostri varemetes Carl Orffi oratooriumitega.

Täpne festivaliinfo:

www.birgitta.ee

OLÜMPIA TULEMUSED SINU TASKUS!

vaata: m.delfi.ee

PLAADIVEERG

STONER

Mondo Generator 3

„Hell Comes To Your Heart“

Stoner-roki lätetelt oma muusikuteed alustanud basskitarristi Nick Olive-

ri bänd on jõudnud kolmanda täispika helikandjani. Kuna aga Mondo Generatorist sai Oliveri põhibänd alles peale QOTSA-st väljaviskamist aastal 2004, märgib album mitte niivõrd omapäi käimist kui taasleidmist. Seda siis produtsent Josh Homme'i näol, kes Oliverile omal ajal kõva kära saatel kinga andis. Tulemuseks on üks neist meistri puudutusega plaatidest, mis tegelikult võib-olla nii kõva polegi, kui nimed lubavad. Pigem selline pretensioonitu keskealiste meeste muusika. **Mart Niineste**

PUNK

D.O.A. 3,5

„We Come In Peace“

Legendaarse Kanada vasakpopulistide trio järjekorras kaheksateistkümnes heli-

kandja kõlab küll märkimisväärselt derivatiivselt, kuid samavõrra murelt ning mitmekülgelt. Kumab läbi, et bänd valdab punkrokki, selle eel- ja parallelžanre piltlikult öeldes vasaku käega, luues albumi kui mitmekülgse muusikalise terviku, millest kumab läbi me-ei-pea-enam-midagi-kellelegi-tõestama-stiilis ellusuhtumine. Kõik on paigas, kõik toimib. Õigel ajal tuuakse sisse torupilliid. Õigel ajal teeb oma külalisetteasted Dead Kennedysed tuntud Jello Biafra. Kokkuvõttes veidi pikk, ent muidu tore vasakpoolne jauramine. **Mart Niineste**

LÜHIDALT

Austusavaldus Deep Purple'ile

Metallica, Iron Maiden ja Carlos Santana loovad kaasa tribüütalbumil „Re-Machined: A Tribute to Machine Head“, mis on austusavaldus Deep Purple'i 1972. aasta helikandjale „Machine Head“.

Lisaks on oma nõusoleku albumi tõlgendamiseks andnud Black Label Society ja The Flaming Lips. Samuti on plaadil projektikoosseisud, kus teevad kaasa RHCP trummar Chad Smith ja Frank Zappa bändis alustanud Steve Vai.

Tribüütalbumiga avaldatakse austust esimese põlvkonna raskerokiansambli Deep Purple'i varalahkunud klavipillimängijale Jon Lordile, kes suri tänavu 16. juulil. **EPL**

Viis viimast vadjalast suures Vene sadamas

Reis
Luutsas käib hiiglasliku Ust-Luga sadama ehitus, mis ähvardab neelata ka viimased vadja külad.
Siim Kera
kultuur@epi.ee

Kui eestlastele mainida liivlasi, ei teki probleemi: peas sütitib tuluke ja kõik teavad täpselt, kellest jutt käib. Kui aga keeleotsast poetada hõimlaste vadjalaste nimi, keda Kingissepa rajoonis asuvasse kahte külla on alles jäänud kõigest viis, võib tihtipeale kaaskodanike silmist segadust näha.

Sugulasrahva juurde jõudmine erilisi probleeme ei valmista, tarvitseb vaid Peterburi bussiga Kingisseppa sõita ja oodata seal kohalikku ühissõidukit, mis viib mööda auklikku teed ja läbi räämas asulate Jõgõperäle (vene keeles Краколье). Küla tähtsaim asutus on kahtlemata kool, mille juures tegutseb ka folklooriansambel Linnud, kelle repertuaaris on nii vadja rahvalaulud kui ka rahvatantsud.

Siiski ei tasu ülemäära rõõmustada: kuigi vadja kultuuri elus hoidmisega tegeletakse, tekitab muret asjaolu, et kohalikud lapsed seal koolis ei käi.

Jõgõperäl lihtsalt ei ole noori. Nii pole vadja laule laulvatel Ust-Luga mudilastel ja teismelistel soome-ugri kultuuri-ga mingit isiklikku sidet. Ka vanemaid inimesi näeb külatänavatel harva, põhitooni annavad üle kogu Venemaa kokku sõitnud sadamatöölised. Noorim kohalik vadja keele rääkija on aga sündinud 1938. aastal.

Taasleitud uhkus
Paiksed vadjalased on enamasti oma juurtele uhked. Nõukogude ajal tuntud häbist on lõpuks üle saadud ja enam ei nimetata vadja keelt ei lambe-ega vasikakeeleks, nagu oli aastakümneid tagasi tavaks nii venelaste kui ka paljude seal elanud läänemeresoomlas-

Omavahel pole vadjalased juba paarkümmend aastat emakeelt rääkinud.

te seas. Kuigi omavahel pole see väike läänemeresoome rahvas juba paarkümmend aastat emakeelt rääkinud, üritatakse siiski eestlaste saabudes mäluarzenalist kõik oskused välja võluda. Nii võib end päevinäinud ehitiste ja aeg-ajalt võsa all laiuvate prügihunnikute

vahel premeerida tõelise soome-ugri magustoiduga: kuulata peatselt kaduvat keelt, mis sisaldab muu hulgas sõnu ja väljendeid nagu „nätssemiin” (nägemiseni), „suurõt spassibad” (suur tänu) ja „lusti lihakaz sika” (ilus rammus siga).

Jõgõperält viie kilomeetri kaugusele jääb teine vadjalaste kants Luutsa (vene keeles Лужицы). Muuseas on kahe küla vahel hääletades võimalik leida end seitsme-kaheksakesi ühte autosse pressituna. Tihti pole vaja kätt püstigi visata, piisab maanteel kõndimisest ja sõbralik Venemaa kodanik on valmis su sohver olema. See muidugi suurendab võimalust, et enne soovitud sihtkohta jõudmist pead sa umbes

pooltunnikese jõe kaldal istuma ja vaatama, kui meisterlikult autojuht kala püüab. Seekord oli saagiks kolm särge.

Luutsas käib praegu vilgas ehitustöö. Juba kolmandat korda on valmimas vadja muuseum. Eelmist kaht juhtis Ilmapuu auhinnaga pärjatud Tatjana Jefimova, kes ise on küll venelane, kuid abikaasa Sergei käest vadja pisiku saanud. Esimene muuseum kestis aastatel 1998–2001, teine 2005–2006. Huvitaval kombel põlesid mõlemad majad maha ja ka seekord paistab tulevase muuseumi eluiga lühemad sorti. Ust-Luga sadamaehitus on jõudnud ohtlikult lähedale ja venelastel on kavas rajada vadjalaste asualale 35 000 elanikuga linn, milles peaks säilima ka vadjapärased. Mida see tähendab, ei tea keegi. ●

-1- Tõeline soome-ugri magustoit: vadja keel
-2- Vadjapärane külaelu
Fotod: Leanne Barbo

Reisikaart					
RIIK		AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	19.-25.08 20.-26.09 21.-27.10	19.08: al. 219 € 20.09: al. 186 € 21.10: al. 182 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseini komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
	Prantsusmaa: Pariis ja Loure'i oru lossid (9 päeva)	1.-9.09 3.-11.10	1.09: al. 328 € 3.10: al. 276 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Näeme Pariisi (Champs Elysees, Ooperi Kvartal, Notre Dame de Paris, De Gaulle'i väljak, Trocadero, Concorde'i väljak, Louvre, Cite saar, Ladina Kvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm.), Versailles'id, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	AVENUE FRANCE Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee
LÄÄNE-EUROOPA	Austria (7 päeva)	13.-19.08 25.08-31.08 25.09-1.10 8.-14.10; 21.-27.10*	13.08: al. 219 € 25.08: al. 226 € 25.09: al. 190 € 8.10: al. 176 € 21.10: al. 219 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Info: Viin (Schönbrunni loss, Hofburgi lossikompleks, Püha Stefani katedraal, Huntertwasseri maja), Salzburg (Püha Peetri kirik, Mozarti residents, Hohensalzburgi kindlus, Mirabelli lossiaed), Viini mets (Hinterbrühl), Baden – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *21.-27.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!	CARINTHIA REISEN Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@carinthia.ee www.carinthia.ee
	Itaalia (9 päeva)	18.-26.08 18.-26.09 20.-28.10 20.-28.10*	18.08: al. 316 € 18.09: al. 294 € 20.10: al. 289 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *20.-28.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
LÕUNA-EUROOPA	Põhja-Itaalia (9 päeva)	6.-14.10	al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Kõigi mugavustega reisibuss. Kõigi mugavustega turismibuss, mitte Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Udine – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee

KULLA PUUDUMINE MOTIVEERIS SPRINTERIT

„Enim motiveeris mind olümpiamängudel kaotamine ja selle tunde mitteunustamine. Pärast Pekingit olin nõus kõik MM-tiitlid olümpiakulla vastu vahetama, ent nüüd hindan kogu teekonda,

sest just see on mind kõik need aastad tagant surunud,” ütles lõpuks individuaalse kuldmedali võitnud Allyson Felix. Kaheksakordse maailmameistri 200 meetri võidu aeg oli 21,88. **EPL**

USA MARSSIS KORVPALLIS POOLFINAALI

Meeste korvpalliturniiri veerandfinaalis Austraaliast USA-le vastast ei olnud. Tulemusega 119 : 86 poolfinaali marssinud ameeriklaste poolal kogus LeBron James *triple-double*'i: 14

lauapalli, tosin resultatiivset söötu ja 11 punkti. Poolfinaalis kohtuvad ameeriklased Argentinaga, kes alistas 82 : 77 Brasiiliat. Teise finalistiga selgitavad täna Venemaa ja Hispaania. **EPL**

Anna Iljuštšenko: treeneriks jääb minule Kutman. Alatiseks

Tänavu palju üle elanud Anna Iljuštšenko tõdeb, et olümpiale tulek tasus end hoolimata finaali ukse taha jäämisest ära.

Annal on seljataga üks raskemaid aastaid tema karjääris. Mai lõpus pärast kauaaegse treeneri ja mentori Martin Kutmani lahkumist rippus Eesti rekordinaise edasine karjäär juuksekarva otsas. Loobumismõtted olid päris tõsised, kuid koos Kutmani teise õpilase Gaspar Eproga otsustati vähemalt Helsingi EM-i ja Londoni olümpiani jätkata. Eproga olid nad viis aastat koos ühes treeningurühmas harjutanud ning Anna sõnul on Gaspar Eestis ainus, kes teda sportlasena tunneb.

Kutmanist rääkimine on Iljuštšenko jaoks ilmselgelt raske ning võtab silma märjaks. Polnud ta ju lihtsalt treener, vaid sportlaskarjääri suurim teejuht, kellega võis jagada kõiki mõtteid. Pärast Kutmani surma muutus Iljuštšenko jaoks ka treeneri mõiste. „Tree-

neriks jääb minu jaoks Kutman. Alatiseks,” sõnas ta resoluutselt, kuid lisan, et saab ka vajaduse korral Gaspariga kõigest rääkida.

„Sain Martini surmast paar tundi hiljem teada. Helistasin Annale, võtsin pileti ja lendasin kohe Eestisse. Järgmisel päeval otsustasime, et aitan tal Helsingi EM-i ja Londoni olümpia ära teha ja siis vaatame edasi,” rääkis Saksamaal Kölni spordiülikoolis tudeeriv Epro.

Treeneri lahkumine polnud sugugi ainus tagasilöökk Iljuštšenko olümpiaettevalmistuses. Kaks nädalat enne võistlust tabas Annat treeningulaagris Otepääl kannapõrutus ning nädal tagasi angiin, mille tavapärane ravi eeldaks praegu

nud, et 1.90 hüppan,” tunnistab Iljuštšenko.

Lõpptulemus üllatas ka treener Eprot. „Arvasin, et angiin on ta rohkem tühjaks tõmmanud. Ju ta siis oli veel paremas vormis, kui ma eeldasin. Samal päeval, kui ta kanda pöörutas, hakkasid ta hüpped väga head välja nägema. Lootsin midagi ilusat näha. Aga need on kõik oleksid...” sõnas Epro.

Üks aasta veel

Mis olnud, see olnud. Praegu on Iljuštšenko jaoks kõige tähtsam kand terveks ravida ja siis edasisi plaane tegema hakata. Spordiga tahaks ta ühe aasta veel kindlasti jätkata. Prioriteediks on ja jääb siiski ortodondi eriala omandamine Tartu ülikoolis ning residentuur Tartu ortodontiakeskuses.

„Oma viimasel õpinguaastal tahaksin kindlasti rohkem tööd teha ning see tähendab, et tree-

Epro eesmärk on Anna hüpped viia kahe meetrini ning ta usub, et see on võimalik.

ningutes tuleb midagi kärpida. Annan endale aru, et see on mul viimane aasta sporti teha. Kui ma päriselt tööle lähen, hakkam elama hoopis teistsugust elu,” ütles Iljuštšenko, keda patsiendid ka hambaarsti kabinetis ära tunnevad. „Päris paljud soovisid olümpiaks edu.”

Ortodontia on Iljuštšenko tõeline kirg. Ainult spordile pühenduda pole Annal kunagi plaanis olnud. •

kodus voodis lamamist, mitte antibiootikumikuuri ajal olümpial hüppamist.

„Nendel päevadel, kui mul palavik oli, mõtlesin ikka tõsiselt, kas ma ikka tulen. Aga olümpia on ikkagi kord nelja aasta jooksul ning kui sa oled selleks valmistunud, siis tasub ikka loobumise üle tõsiselt järele mõelda. Mina võtsin selle riski ja tulin. Kõiki asjaolusid arvestades tasus see ennast ära. Ausalt öeldes ma ei ooda-

Kõrgus 1.90
alistus
Iljuštšenkole
avakatsel, **1.93**
ületamine
kolmel korral
ebaõnnestus.
Foto: Ilmar Saabas

Epro tahab täita Kutmani unistuse

Pärast Martin Kutmani surma Anna Iljuštšenko treeninguid läbi viima hakanud Gaspar Epro eesmärk on Anna hüpped viia kahe meetrini ning ka usub, et hoolealune on selleks suuteline.

„Kindlasti on Annal põhjust jätkata. Martini unistus oli, et ta hüppaks ühel päeval kaks meetrit. Minu unistus ei saa olla teist-

sugune. Ma ei näe põhjust, miks see ei võiks täituda,” rääkis Epro, kes ka ise kõrgushüppega tegeleb ning Eesti meistrivõistlustel kaasa lööb. Epro isiklik rekord on aga vähem kui Iljuštšenkol – 1.92.

Epro on lõpetanud Tartu ülikooli kehakultuuri teaduskonna magistrantuuri ning omandab nüüd doktorikraadi Saksamaal

Kölni spordiülikoolis biomehaanika erialal. Epro kõrgushüppe teadmistes pole põhjust kahelda. Tema mullu kaitsitud magistriröö pealkiri oli „Eri tasemega kõrgushüppajate flopptehnikat 3D kinemaatiline videoanalüüs” ning bakalaureusetöö teema 2009. aastal „Kõrgushüppe äratõuke mehhanism”.

Turniirisüsteem soosib taktikalisi kaotusi

Arvamus

Avo Keel
võrkpallitreener

Kui olümpia pallimängude turniirisüsteem soosib taktikalisi kaotusi, tuleks muuta süsteemi, mitte karistada sportlasi.

Mind pani imestama otsus saat olümpialt minema kaheksa sulgpallurit, kes paarismängu alagrupiturniiri viimases voorus lasid vastastel võita. Karistamist põhjendati väitega, et see läks vastuollu olümpia väärtustega.

Enne kui alžeerlane Taoufik Makhloufi sai minna võitma 1500 m jooksu kulda, oli ta päev varem veidi aega diskvalifitseeritud seepärast, et katkes-

tas 800 m eeljooksu juba pärast esimesi samme. Ametnike meelest oli ka tema otsus finaalsiks jõudu hoida olümpiavaimuga vastuolus.

Samal ajal ei tundunud Hispaania korvpallikoondise kaotus alagrupi viimases voorus Brasiiliale usutav. „Me anname endast alati parima,” kommenteeris üks Hispaania korvpallur. Raske oli vastupidist tõestada.

Pallimängukoondised ja sportlased lähevadki olümpiale sooviga anda endast maksimum. Ka Hispaania korvpallurid tulid tegema parimat tulemust, just seepärast oli neil kasulikum Brasiiliale kaotada, et vältida USA koondisega kohtumist juba poolfinaalis. Ka sulgpallurid eelistasid taktikalistel kaalutlustel kaotust, nende kõrvaldamine puudutas minu õiglustunnet.

Venemaa või Portugal?

Kujutage ette olukorda, kus Eesti võrkpallikoondis läheb pärast alagrupimängu võitu veerandfinaalis vastamisi

Venemaaga ja kaotuse puhul Portugaliga. Muidugi valime Portugali. Mul on hea meel, et meeste võrkpalliturniiri poolfinaali jõudsid kolm Euroopa koondist.

Venemaa võrkpallurid on Bulgaariat pidanud ebameeldivaks vastaseks. Viimasel EM-il jäi Venemaa veerandfinaalis peale. Tõenäoliselt seisab ees äge mäng.

Ka teises poolfinaalis Brasiilia–Itaalia ei oska kummalgi anda eelistust. Itaallased alistasid ilusas partiis USA.

Ajalugu räägib brasside kasuks – nad on võitnud järjest kolm MM-kulda, Ateena

olümpial said kulla ja Pekingis hõbeda.

USA rannavõrkpallurite kolmas järjestikune olümpia-võit on väga kõva saavutus. Misty May-Treanor ja Kerri Walsh-Jennings on üksteist aastat koos mänginud, peab ikka väga hea klapp olema. •

DELFI reporterid toovad sinuni ka OLÜMPIA kaadritagused hetked

KULD VENEMAALE

Ameeriklannad on endiselt 400 m tõkkejooksus olümpiavõiduta. Londonis näpsas Lashinda Demuse (52,77) eest kulla Natalia Antjühh (52,70). Kolmas oli tšehhitar Zuzana Hejnová. **EPL**

RANNAVÖRKPAALLURI LAHKUMINE TIPUS OLLES

„Mul on nüüd aeg keskenduda perekonnale. Tahan saada emaks,” teatas USA rannavörkpallur Misty May-Treanor mõni minut pärast kolmandat järjestikust olümpiavõitu. Kõik kullad võitis

ta Kerri Walsh Jenningsiga, kes kavatseb võistelda vähemalt järgmise olümpiani. Londoni olümpia finaalis alistasid nad kaasmaalannad Jennifer Kessy ja April Rossi 21 : 16, 21 : 16. **Yahoo.com**

PÕHJANAABRID ON ODAVISKES TUGEVA

Vähemalt meeste odaviske algus on soomlaste jaoks ilus olnud, sest lõppvõistlusele pääsesid kõik kolm piigitalsutajat. Tero Pitkämäki (pildil) viskas 83,01, Ari Mannio 81.99 ja Antti Ruuska-

nen 81.74. Kvalifikatsioonivõistluse parim oli uue isikliku tippmargi 88.34-ga tšehh Vitězslav Veselý. Risto Mätasele andis tulemus 78.56 lõpuprotokollis 21. koha. **EPL**

TÄNA OLÜMPIAL

KELL 14.00

meeste 10 km avaveeujumise finaal

KELL 15.00

purjetamise naiste 470-klassi medalisõit

KELL 17.00

meeste vörkpalli poolfinaal Bulgaaria–Venemaa; naiste BMX-i poolfinaal

KELL 17.08

meeste BMX-i poolfinaal

KELL 17.30

naiste maahoki pronksimatš Uus-Meremaa – Suurbritannia

KELL 18.30

naiste BMX-i finaal

KELL 18.40

meeste BMX-i finaal

KELL 19.00

meeste korvpalli poolfinaal Hispaania–Venemaa; meeste käsipalli poolfinaal Ungari–Rootsi

KELL 21.00

meeste teivashüppe finaal

KELL 21.03

meeste -55 kg vabamaadluse finaal

KELL 21.10

naiste 4 x 400 m teatejooksu 1. ring

KELL 21.30

meeste vörkpalli poolfinaal Brasiilia–Itaalia

KELL 21.35

naiste vasaraheite finaal

KELL 21.45

meeste 4 x 100 m teatejooksu 1. ring; meeste jalgpalli pronksikohtumine Lõuna-Korea – Jaapan

KELL 21.48

meeste -74 kg vabamaadluse finaal

KELL 22.00

naiste maahoki finaal Holland–Argentina

KELL 22.05

naiste 5000 m finaal

KELL 22.30

meeste käsipalli poolfinaal Prantsusmaa–Horvaatia

KELL 22.40

naiste 4 x 100 m teatejooksu finaal

KELL 22.55

naiste 1500 m finaal

KELL 23.00

meeste korvpalli poolfinaal Argentina–USA

KELL 23.20

meeste 4 x 400 m teatejooksu finaal

KELL 00.15

naiste taekwondo -67 kg finaal

KELL 00.30

meeste taekwondo -80 kg finaal

Steffi Graf: olümpiakuld on mulle tähtsam kui suure slämmi võit

Fotod: Andres Putting, Reuters/Scanpix

Steffi Grafi sõnul oli tema jaoks olümpial osalemine eriline kogemus juba hetkest, mil ta rahvuskaaslastega lennukisse astus.

Steffi Graf lükkab ümber väite, nagu ei oleks olümpia tennisistidele tähtis. Vastupidi, just see annab patriotismi.

Kohtumisel ajakirjanikega meenutas Londoni olümpiamänge külastanud Saksa endine tennisetäht Steffi Graf oma 1988. aasta kuldset slämmi ja rääkis, miks tennis peab olümpial olema.

●● **Steffi, millal te siia jõudsite ja mida kavatsete olümpial vaadata?**

Jõudsin nädal tagasi. Kodus vaatasin natuke olümpiat telerist, kuid kohapeal tahtsin vaadata eelkõige trekisõitu ja kergejõustikku.

●● **Meenutage oma olümpiakogemusi – esimest korda osalesite 1984. aastal Los Angeleses, neli aastat hiljem Sõulis võitsite kuldmedali. Millised on teie mälestused nüüd, aastakümneid hiljem?**

Need on minu jaoks väga tähtsad, kallid ja suurepärased mälestused. Ja mitte ainult võidu pärast. Mulle meeldis kogemus tervikuna: olümpiakülas elamine, teiste sportlastega kokku puutumine. Püüdsin alati ära mõistatada, mis alaga nad tegelevad. See oli lihtsalt niivõrd eriline – juba sellest hetkest peale, kui ma koos teiste Saksa koondislastega lennuki peale läksin. Kõik suhtlesid omavahel, vahetasid kogemusi...

Ja siis veel avatseremoonia! See ei ole sportlasele kerge, sest sa pead seal tundide kaupa ootama, enne kui sisse marssida saad, aga sellest osa saamine on lihtsalt võrratu! Meie peres on sport alati suure au sees olnud, seega oli olümpiamängudel osalemine vaieldamatult minu karjääri üks kõrghetk.

●● **1988. aastal õnnestus teil võita nn kuldne slämm, kui võitsite järjest kõik neli suure slämmi tiitlit ja takkapihta veel ka olümpiakulla. Sellise rekordi püstitamine oli kindlasti imeline kogemus!**

Jah, kuid ma pole kunagi

olnud eriline rekordite kokkuarvaja. Kui ma vaatan tagasi oma karjäärile ja tollele aastale, olen lihtsalt väga-väga tänulik, et elu on võimaldanud mul sellistest kogemustest osa saada. Neid tundeid, seda elevust ja närvipinget ei ole võimalik mitte millegagi võrrelda. Mis

Andy Murray tundsid uhkust ja nautisid oma võitu täiega. ●● **Paljud arvavad, et tennis, nagu ka jalgpall, ei peaks olema olümpiaprogrammis. Mida teie arvate?**

Osalesin 1984. aasta olümpial, kui tennis jälle üle 60 aasta võistlusala kavassee tuli ja võin öelda, et mulle tundus see küll igati õige otsusena. Kõik tennisistid, kes seal olid, olid väga pühendunud ja tahtsid endast kõik anda.

Tennis peab olema olümpia osa, sest tennisistide kirk seal mängida on suur.

puudutab kuldset slämmi, siis sellest midagi palju paremat olla ei saa.

●● **Tennisistid mängivad slämmi turniiridel kogu aeg suure tähtsaid mängu suure publiku ees. Mille poolest olümpia eriline on?**

Eks seda oli natuke näha ka siin Londonis toimunud matšidel – kui pühendunult kõik mängisid! Olümpia annab tohutu annuse patriotist. Tavaliselt oled sa turniiridel platsi peal üksinda, esindad iseennast, aga olümpial sa tõesti tunned, kuidas kogu maa sind toetab. Rahvas tuleb mänguga nii väga kaasa... See on täiesti eriline tunne. Loodan, et Serena Williams ja

Tennis peab olema olümpiaprogrammi osa, sest tennisistide kirk seal mängida on suur! Ütlen ausalt, et minu olümpiakuld on mulle tähtsam kui suure slämmi võit! Spordis ei ole suuremat au kui olümpiamedali võit. Sellel on hoopis teine tähendus.

●● **Tänapäeva naiste tennisest rääkides – kas teie arvates on tase ühtlasemaks läinud, kui see oli siis, kui teie võistlesite?** Olen aktiivsest tennisest kaua eemal olnud, vaatan seda peamiselt telerist. Selle vahendusel saab tennisest natuke teistsuguse pildi kui otse, aga võib öelda küll, et naiste tennis on tugevaid mängijaid juurde tulnud, valik on palju laiem.

Kunagi ei või kindel olla, kes võidab või finaali saab – iga suguseid asju võib juhtuda. ●● **Kui te oma karjäärile tagasi vaatate, siis kas tippsport oli väärt kõiki neid ohverdusi, mida sportlasel tuleb teha?**

Ma ei nimetaks neid ohverdusteks. Sa teed nii, sest sa tahad seda teha! Jah, sport on nii füüsiliselt kui ka emotsionaalselt väga kurnav. Sa pead kogu aeg mõtlema, kuidas jõuda kaugemale, kuidas pigistada

endast parim välja – pühendumus on suhteliselt ekstreemne, aga vastutasuks on fantastiline tunne, mis võites tekib.

●● **Kas te nüüd ka vahel tennisereketi kätte võtate?**

Tegelen küll erinevate spordialadega, aga tennisit mängin harva, peamiselt paar korda aastas heategevusmatšidel. Minu heategevuslik lastefond võtab tänapäeval suurema osa minu vabast ajast, lisaks vee-dan palju aega pere kesks. ●

KES TA ON?

Steffi Graf

Saksamaa tennisist

- Sündinud 14. juunil 1969
- Abielus kunagise meeste esireketi Andre Agassiga, peres kasvavad poeg Jaden Gil ja ja tütar Jaz Elle.
- **Saavutused:**
- Võitis karjääri jooksul 107 turniiri, sealhulgas 22 suure slämmi turniiri.
- Olümpiamängudel võitis kuldmedali nii näidisturniiril 1984. aastal kui ka 1988. aastal.
- Juhtis maailma edetabelit 377 nädalat.
- Teenis karjääri jooksul 22 miljonit dollarit.

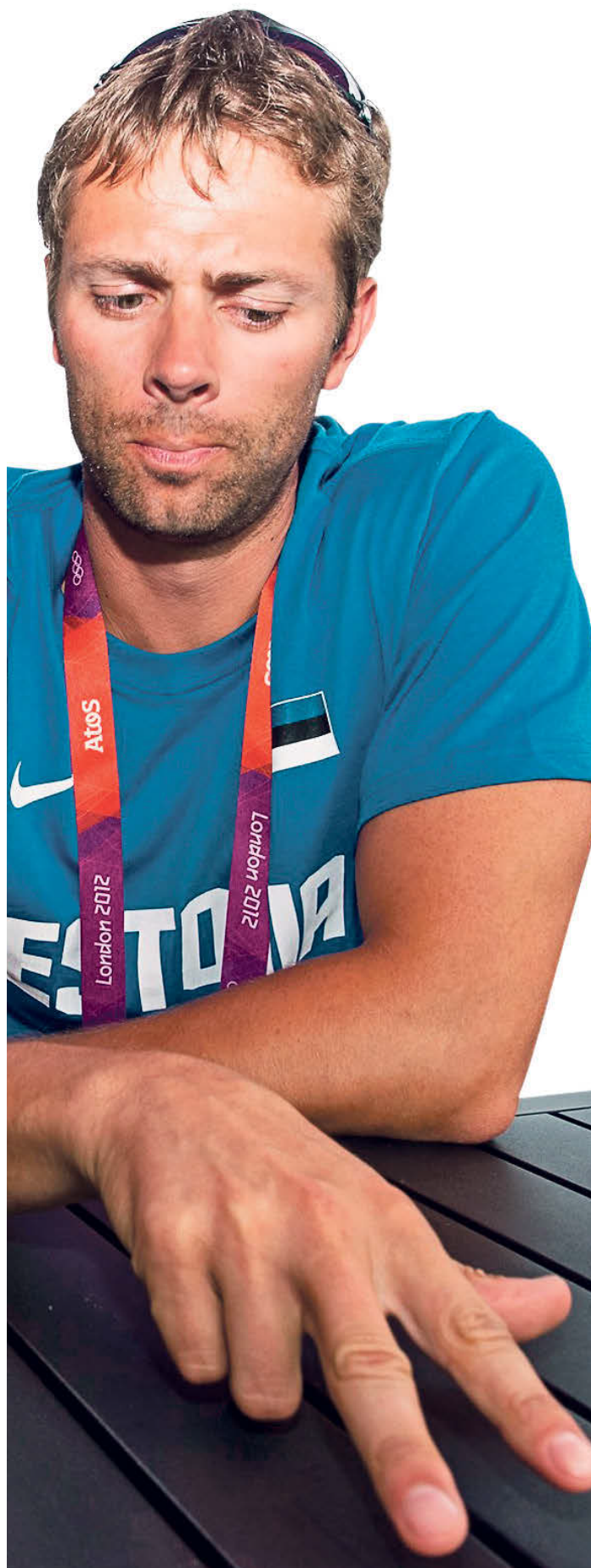
Andre Agassi ja Steffi Graf

JÄLGI OLÜMPIAT DELFI VAHENDUSEL

nii veebis kui mobiilis!

Medalimeeste selja taga

Indrek Tustiti sõnul püüdis Gerd Kanter rohkem trenni teha kui vaja

Indrek Tustit

Fotod: Ilmar Saabas

Päevaleht
Londonis

Abimees

Tarmo Paju
LONDON

Väärt abiline Tustit kinnitab, et Kanter on sportlasena kõige rohkem arenenud viimase kahe kolme aastaga.

Tustit on endine jooksja, ta on ametilt masseerija, tal on Gerd Kanteriga vähe ühiseid huvisid, ta nimetab kettaheide igavaks alaks ega ole seda ise kunagi proovinud. Kuid ta on viimased kuus aastat saatnud nüüdset kahe olümpiamedali omanikku füsioterapeudi ja abitreenerina tema karjääri kõige tähtsamal ajal.

„Kettaheide on igav ala, kui ausalt öelda. Aga Gerd teeb selle huvitavaks,“ naerab Tustit, endine Eesti tippjooksja, kelle roll Kanteri tiimis on aastatega algetest masseerijaülesannetest kasvanud ka treeneritööks, kes jälgib Pekingi olümpiaavõitja ja Londoni pronksi

KES TA ON?

Indrek Tustit

Sündinud 25. jaanuaril 1978

●● **Roll tiimis:** füsioterapeut ja abitreener

●● **Millal liitus tiimiga:** 2006.

●● **Taust:** omaaegne Eesti parim 400 meetri tõkkejooksja (isiklik rekord 50,93), õppinud Tartu ülikoolis füsioterapiat, enne Kanteri tiimiga liitumist kolm aastat Aleksander Tammerti masseerija.

Mida ütleb Gerd Kanter:

●● Indrek on väga palju ka treenerirolli kandnud, kuna enne mind on ta töötanud nii Tammertiga kui ka näinud Alekna tegemisi. Tehnikast teab ta päris palju. Eks ta enda spordikogemus on ka aidanud teda kergejõustikus väga hinnatud meheks, kelle seisukohati paljud küsivad. Põhiülesanne on tal minu ühes tükis hoidmine. Asendamatu mees.

heitetehnikat kõikidel treeningutel, kus Vésteinn Hafsteinssoni kohal pole.

Liitunud Kanteri kutse peale tiimiga 2006. aastal pärast kolm aastat Aleksander Tammerti masseerija olemist, on Tustit saanud ühelt poolt olla osaline tema teel Eesti ilmselt kõigi aegade edukaimaks kergejõustiklaseks, teisalt aga aidanud vähemalt kahte kriisilukorda lahendada.

„Minu jaoks on meie koostöös kaks perioodi. Esiteks, kui alustasin, oli Gerdil vigastus. Sellest hetkest oli minu ülesanne aasta-poolteist kanda hoolt, et ta oleks võimeline normaalselt trenni tegema ja elama, et ükski koht ei valutaks. Kui tol ajal käis ta mu laual neli-viis korda nädalas – vaid see tagas terve olemise –, siis kui hiljuti olin nädal haige, ei andnud tal selle aja jooksul ükski vigastus märku,“ meenutab Tustit ärevakstegevat seljatraumat, millest ülesaamiseks kulus hulk eriharjutusi, mis on praegugi kasutusel.

„Teiseks, aastad 2008–09, kui olime midagi saavutanud ja ülesanne ta tervena hoida oli lahendatud, tekkis kahtlus, kas töö ammendab ennast. Tuli eesmärk, et proovime maailmarekordit, tulid trenniaastad ja otsustasin maksimaalselt pingutada kuni järgmise olümpiani,“ lisab Tartu ülikooli lõpetanud 34-aastane füsioterapeut, kelle masseerijaoskused on Kanterist üle jääva napi aja jooksul kõrgelt hinnas nii teiste Eesti tippportlaste kui ka tavainimeste seas.

„Ma ise pole seda tunda saanud,“ kostab ta tagasihoidlikult küsimuse peale oma kätetöö headuse kohta.

Projekt „Kanteri muutmine“

Londoni pronksivõidule eelnenud paar aastat on Kanterile ja tema tiimile olnud muutuste aeg. Tustiti sõnul seisis pärast kahe olümpia vahelisi tagasilööke treenerite ees ülesanne sundida tööloom Kanter vähem trenni tegema.

„Gerd on tüüp, kellele meeldib teha täna, mida eile. Talle on kindlustunne oluline. Ta mõtleb, mis talle edu tõi, mitte miks see talle edu tõi,“ arutleb Tustit. „Gerdi arusaamade muutmine kahe-kolme aas-

ta jooksul on olnud raske, ta tunnistab seda ka ise. Aga need plaanid, mis sügisel maha istudes tehti, said täidetud. Eesmärgid samuti: medal tuli, tulemus üle 68 meetri ka. Ideaal oluiks veel 68.40 või 68.50.”

Mis treenimist puudutab, siis oli Kanter Tustiti sõnul varem veendunud, et „rohkem on parem“. Abitreeneri sõnul on see nii siiski ainult ajani, mil taastumine pole enam nii kiire nagu nooruspõlves.

„Gerdi unistuste trenn oleks ilmselt sada katset ketast ja kangitreenn peale. See on asi, mida oleme pidanud ohjes hoidma,“ selgitab ta.

„Hetkedest, mil kõik ei läinud enam loodetult, kui 2010 jäime medalita, anti Gerdile rohkem ise otsustada, mida teha. Ta sai aru, et see, mida tahab teha, ei too enam edu. Tavaliselt on nii, et treener teeb plaani, mina lisan oma harjutused ning Gerd annab oma nägemuse järgi tagasisidet, mida ta tahab teha rohkem või vähem. Esimestel aastatel oli talle alati kõike vähe. Nüüd on aga olnud ka kordi, kus ta ütleb: seda või teist on liiga palju. Gerd sportlasena on arenenud kõige rohkem just viimase kahe-kolme aasta jooksul.”

Autojutt jätab külmaks

Kuna Tustit on aastate jooksul kettaheitesse süvenenud ja orienteerub vabalt heitetehnika peensustes, tundub üllatav, et ta pole isegi proovinud kunagi ringis korraliku hooga ketast heita. „Kolmkümmend meetrit võib-olla heidaks, rohkem kindlasti mitte,“ arvab ta.

„Igava kettaheite“ asemel eelistab ta vaadata jookse ja hüppeid. Ja kuigi töö tiimis tähendab läbi aasta tihedat Kanteriga lävimist, ei saaks öelda, et nende jututeemad ideaalselt klappiksid. „Huvidering on meil erinev. Gerdile meeldivad autod, millest mul on täiesti ükski. Kas autol on all 21-tollised veljed või sõidab lintidega, ei huvita mind üldse.”

Sellest hoolimata on koostöö püsinud kuus aastat. Siingi võib olla oma nõks. „Olen üsna hea kaaslane ses suhtes, et suudan olla palju ükski. Lugeda ja mitte lasta end millestki häirida,“ oletab Kanteri medalite varjus olev abimees. ●

Gerd Kanter

Märt Israel

Heiki Nabi

Tustit: kettaheide on igav ala. Aga Gerd Kanter teeb selle huvitavaks.

Jairus: Nabi tõstetehnika oli konarlik ja selle parandamiseks läks palju aega.

Lae alla Delfi app ja OLÜMPIA jõuab operatiivselt sinuni

Toetavad Eesti kergejõustikku

Eesti Kergejõustikuliit

Aleksander Jairus: enda rolli ma üle ei tähtsustaks

Päevaleht
Londonis

Abimees

Aet Süvari
LONDON

Heiki Nabi olümpial hõbemedalile aidanud jõutreener Aleksander Jairus ei taha oma rolli üle tähtsustada.

Maadlust hästi tundvad spordisõbrad võib-olla üllatusid olümpial, nähes kui hästi Heiki Nabi maadlusmatil parteris vastu pidas, arvestades oma küllaltki kerget kaalu. Ka treener Henn Põlluste tunnistas, et varem oli parterit kaitse Nabi üks nõrgemaid külgi. Kuidas jõuti selleni, et ta pööras oma varasema nõrkuse nüüdseks suuremaks trumbiks?

Vastus on lihtne: uue tõusu taga seisab füüsilise ettevalmistuse treener, doktor Aleksander Jairus, kelle maadlusliit palkas spetsiaalselt Nabi jõunäitajate parandamiseks. Uskumatuna näib aga see, et Jairus liitus maadluskoondisega alles möödunud aasta novembris – pisut rohkem kui pool aastat hiljem on tema hoolealune olümpiamedalist!

Erialalt tõstetreener ja meditsiinidoktor, hakkas Jairus ühtaegu Nabile ja Eerik Apsile õpetama tõstetehnika erinevaid elemente, aga samuti jälgima nende tervislikku seisundit ja toitumist. „Sisseõpitud tõstetehnika oli tehniliselt konarlik ja puudulik, läks palju aega, enne kui see paranes,” räägib Jairus ning tunnustab, et siimaani lipsab õpilastel puudulik tehnika sisse, sest aastatega sisseharjunud võtteid mõne kuuga ümber ei õpi.

„Korralikku trenni saime teha ainult kaks kuud, sest jaanuaris hakkas pihta juba tõsisem maadluse ettevalmistus: turniirid, maadlustreeningud. Küllaltki kaootiliselt sai tehtud tõstetreeninguid, pöörasime tähelepanu kiiruse ja plahvatuslikkuse kasvule, et parandada just parterit maadlust,” meenutab Jairus.

Esimesed märgid sellest, kuidas töö vilja kannab, tulid juba Budapesti MK-etapil kevadel, kus Nabi võitis esikoha, samuti sai Eerik Aps EM-il viienda koha. Nagu Jairus ütleb – täistabamus oli aga Hiina OM-kvalifikatsioonivõistlus, mille Nabi võitis. „Hakkasin aru saama, et oleme läinud õiget teed. Aga see tee on veel pooleli, tehnikat tahab veel saada lihvimist.”

Kvaliteetne lihas

Seega võib vaid küsida: kui Jairusel oleks Nabiga olnud kauem aega enne OM-i koos töötada, kas siis oleks võinud finaalis alistuda ka võimas kuubalane, keda peetakse maadluses raskekaalu absoluutseks valitsejaks? „See on selge näide! Finaalis jäi Heiki kuubalase vastu selgelt jõudu väheks, selle ülevõetavasti ei olnud rohtu, see oli niivõrd võimas.”

Ta pole nõus nende kriitikutega, kelle arvates peaks Nabi kiirelt kaalu kasvatama, et raskekaalus oma šansse parandada. „Kaaluaspekti võib parandada kahte moodi – kas lihase arvel või sousti ja kartuli arvel. Pehmed

ja kogukad poisid pole sugugi parimad maadlejad, on nähtud küll ja küll, kuidas neid matil rullitakse. Heiki saab kasvatada kvaliteetset lihast, aga see kasvab aeglaselt, sellega ei tohi kiirustada!”

Jairus ei tegele ainult jõunäitajate parandamisega. Arsina on tal üsna põhjalik ülevaade oma hoolealuste füüsilisest ja psüühilisest staatusest. „Võistlustel tuleb tegelda ka sportlase üles kloppimisega, aidata neil jõuda seisundisse, kus nad oleksid keskendunud ja kus neil oleks parajal määral adrenaliini – mitte ka liiga palju, et see ei hakkaks sooritust pärssima,” selgitab Jairus.

Liiga palju au Nabi medali eest Jairus enda õlgadele võtta ei taha. „Ma ei tähtsustaks enda rolli üle,” ütleb ta tagasihoidlikult. „See pole nii, et kuus aastat polnud tulemusi, siis tuli Jairus ja Heiki sai medali. Meie koostöö lihtsalt toimus – sel leparast, et meil oli kompleksne lähenemine. Sümpaatne on Heiki tõsine suhtumine treeningutesse, tema analüüsimisvõime,” kiidab Jairus. ●

KES TA ON?

Aleksander Jairus

Sündinud 11. veebruaril 1950

●● **Roll tiimis:** füüsilise ettevalmistuse treener, arst

●● **Millal liitus tiimiga:** novembris 2011

●● **Taust:** meditsiinidoktor ja tõstetreener, lektor Tallinna ülikoolis

Mida ütleb Heiki Nabi:

●● Tänu Jairusele on tulnud minu treeningutesse suurem läbimõeldavus. Raskused, mida tõstnud olen, pole ehk olnudki nii väga suured, aga tähtis on just mitte üle teha. Varem, kui üksi trenni tegin, siis tõstsin ikka aina suuremaid raskusi, ei tunnetanud oma piiri ära. Nüüd tunnen oma keha paremini. Need trennid on ennast õigustanud, sest oleme rõhunud kiirusele ja plahvatuslikkusele, mis on minu trumbid.

Noor aadlik üllatas tõkkejooksus

Briti jooksja Lawrence

Clarke, kes alustas treenimist vaid neli aastat

tagasi, tuli 110 m tõkkejooksus neljandaks.

Lawrence Clarke

Küllap vaatasid ülelele õhtul meeste 110 meetri tõkkejooksu seitse finalistit päris üllatunult seda ainukest eurooplast, kes nende kõrval finaali oli jõudnud. Küllap oleks nende üllatus olnud veelgi suurem, kui nad oleksid teadnud, et teisel rajal jookseb 22-aastane Briti noormees Lawrence Clarke on tulevane baronet, usuteaduse üliõpilane ja kahe endise USA presidendi sugulane. Imselt oleksid nad aga olnud päris pahviks löödud, kui oleksid teada saanud, et jooksu neljanda kohaga lõpetanud noor sinivereline hakkas kergejõustikutreeninguid tegema alles neli aastat tagasi 18-aastaselt ning tegeles enne seda peamiselt rohkem seisusekohaste aladega nagu ratsutamine ja laskesport.

Tema nimi oli enne võistlust lausa nii tundmatu, et isegi Briti ajalehed, kes muidu promovad kõiki oma atleete suurte postrite ja isikulugudega, ei pööranud Clarke'ile erilist tähelepanu. Ega Clarke isegi oodanud, et lõpetab ameeriklaste Aries Merritti ja Jason Richardsoniga ning jamaikalase

Hansle Parchmenti järel neljandana. Tõsi – kuna hiinlane Liu Xiang sai vigastada ja katkestas juba eeljooksus ning kuubalasest favoriit, maailmarekordiomanik ja Pekingi kullavõitja Dayron Robles jättis finaali jooksu pooleli, parandas see ka Clarke'i šansse nii kõrge koha saamiseks.

Kuid sellegipoolest on imeks pandav juba noore briti pääsemine finaali. „Ma ei suuda uskuda, et ma sain olümpial neljanda koha!” sõnas ka Clarke ise šokeeritult. „Ma ei oodanud sedagi, et ma finaali jõuan. Pingutasin poolfinaalis nii, nagu see oleks minu viimane jooks ja tegin seal isikliku rekordi. See oli mu kõigi unistuste täitumine.”

Prestiižses Etoni kolledžis õppinud ja seejärel Bristolis ülikoolis usuteadustudeerinud Clarke pärineb uhkest suguvõsast. Tema üks esivanem oli kuulus admiral, teine baronet ja kolmas Ameerika presidendisuguvõsa Rooseveltide sugulane. ●

Sentimeeter lahutas Radēvičat medalist

Kaugushüpe

Naiste kaugushüppes krooniti olümpiavõitjaks ameeriklanna Brittney Reese, kes sai parimal katsel kirja 7.12. Hõbemedali sai isikliku rekordi 7.07 püstitanud venelanna Jelena Sokolova, pronksise autasu teenis ameeriklanna Janay DeLoach 6.89-ga. Vaid ühe sentimeetriga jäi poodiumilt välja lätlanna Ineta Radēviča, kelle tulemuseks oli avakatsel hüpatud 6.88.

2010. aasta Euroopa meister ütles kodumaa ajakirjandusele, et otsuse karjääri jätkamise kohta teeb ta hooaja lõpus. „Medal oli tõesti nii lähedal,

kuid nutma ma ei hakka,” rääkis kaunitar naeratades. „Nii paljud olid mind siia toetama sõitnud, tundsin, kuidas nad kaasa elasid. Hüppasin hooaja parima tulemuse, nii et kindlasti ei ole mul endale midagi ette heita,” tõdes ta.

Sportlane tunnistas, et terav tipus läheb alati õnne vaja. „Mul on olnud hea karjäär,” rääkis 31-aastane sportlane. „Kindlasti pean mõtlema, mis on elus peale medalite veel tähtis, kuid ülemäärast tulevikku pärast ka ei muretsen ning otsustega ei kiirusta. Tervis on mul korras, praegu pole midagi, mis sunniks mind loobuma.” ● EPL

Aleksander Jairus

●●● Eesti Päevaleht

ERR
Eesti Rahvusringhääling

DELFI

Toetavad Eesti kergejõustikku

Eesti Kergejõustikuliit

TÄIELIK MÄLUVAHETUS
COLIN FARRELL KATE BECKINSALE JESSICA BIEL
K12

Saal 1	11:55 16:55
	19:35 (v.a. N) 22:15 (v.a. N)
A.Le Coq Sviit	13:30(ainult L-P) 16:15(ainult L-P) 19:00 (v.a. N) 21:40 (v.a. N)

VAPRAKE
Disney • PIXAR
PERE

Saal 1 3D eesti keeles!	14:35
Saal 2 3D eesti k.!	12:45 18:00(v.a. N)
Saal 2 3D vene keeles!	15:20
Saal 5 3D vene keeles!	11:20
Saal 6 3D vene keeles!	17:10(v.a. N)
Saal 7 3D vene keeles!	14:10
Saal 7 3D inglise keeles!	16:45(v.a. P, K)
Saal 7 3D inglise keeles!	19:20(ainult P, K)
Saal 7 3D eesti keeles!	16:45(ainult P, K) 19:20(v.a. P, K)

FILMI "TAGAOTSITAV" LAVASTAJA TIMUR BEKMAMBETOV, SUUR 3D-VAATEMÄNG!
ABRAHAM LINCOLN – VAMPIIRIKÜTT
PÄEVITI PRESIDENT, ÕÖSITI KÜTT
KINODES 24. AUGUSTIST

Kuutõusu Kuningriik
Bruce Willis
Edward Norton
Bill Murray
Frances McDormand
Tilda Swinton
Jason Schwartzman
Bob Odenkirk
MS12

Saal 3	21:50
Saal 4	11:35 15:55 18:15

BOURNE'I PÄRAND
JEREMY RENNER RACHEL WEISZ EDWARD NORTON
NEID
POLNUD
KUNAGI
AINULT
ÜKS
KINODES 31. AUGUSTIST

CHRISTIAN BALE GARY OLDMAN TOM HARDY MICHAEL CAINE
ANNE HATHAWAY MARION MORGAN JPT.
LEEKID TÕUSEVAD

PALGASÕDURID 2
FEEL THE DIFFERENCE ERILINASTUS!
Saal 1 (ainult N) 19:35 22:00
A.Le Coq Sviit (ainult N) 19:00 21:20

1+1	MS12
Saal 3	14:45 19:25
JÄÄAEG 4-3D	PERE
Saal 3 eesti keeles!	12:20 17:15
Saal 5 vene keeles!	17:00
Saal 6 eesti k.!	14:40 19:45(v.a. N)
Saal 7 vene keeles!	11:40
NAINE LADINA KVARTALIST	K14
Saal 4	20:25
PÖRGULIKUD PULMAD	K14
Saal 4	13:45 22:20
COSMOPOLIS	K12
Saal 6	22:00

Coca-Cola PLAZA
www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182

KEELATUD TANTS 4-3D	MS12
Saal 5	19:30
Saal 6	12:05
Saal 7	21:55
NAABRIVALVE	EELLINASTUSED! K12
Saal 8	18:30(ainult R-P) 21:00(ainult R-P)
PUNASED TULED	K12
Saal 8	13:00 15:30
Saal 8	18:30(ainult E-N) 21:00(ainult E-N)
Saal 9	20:40(ainult R-P)
PROMETHEUS 3D	K12
Saal 9	15:15 20:40(ainult E-N)
LUMIVALGEKE JA KÜTT	MS12
Saal 9	12:30 17:55
TED	K12
Saal 10	12:00 14:30 17:05 19:45(v.a. N) 22:10

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Kuutõusu Kuningriik
Kuningriikide kolmas ajavool
Bruce Willis
Edward Norton
Bill Murray
Frances McDormand
Tilda Swinton
Jason Schwartzman
Bob Odenkirk
10. augustist

14:20	19:00	21:00
-------	-------	-------

TARTUFF 2012 AVAFILM
FIRST FLOOR PRODUCTIONS JA EDITH FILM ESTELEVAD
AKU LOUHIMIEHE ARMASTUSFILM
VUOSAARI

16:20	19:15	21:35
-------	-------	-------

Minu õelapsed üksinda kodus
11:00 12:45 15:40

KINO »SÕPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

TARTUFF 2012 AVAFILM
FIRST FLOOR PRODUCTIONS JA EDITH FILM ESTELEVAD
AKU LOUHIMIEHE ARMASTUSFILM
VUOSAARI
KINOS SÕPRUS ALATES 8. AUGUSTIST

17:30	20:00
-------	-------

10.08	Pulkson on hädas - eesti keeles	10:50 12:30	Naine Ladina kvartalid	14:00
	Minu õelapsed üksinda kodus - eesti keeles	11:00 12:45 15:40	Vuosaari	16:20 19:15 21:35
	Kuutõusu kuningriik - esilinastus	19:00 14:20 21:00	Naised	17:15

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

Katusekino suurim söber
Carlsberg
Katusekino söber
elisa
POFF

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
VALITUD HUUMOR
HOMME
SKANDAALNE KINO

Iron Sky
Timo Vuorensola
2012/93min

Emmanuelle
Just Jaeckin
1974/105min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE
f b
Meediapartnerid
Eesti Ekspress ●●● Eesti Päevaleht ●●● Partner
viro

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

TALLINNA LINNATEATER

Tõde ja õigus. Teine osa
10., 11., 13., 14., 24., 25. augustil 18.00

Keti lõpp
4., 5. septembril 19.00

Hecuba pärast
10., 11. septembril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

//// Eesti Kontsert

R 10. august kell 20 Haapsalu
Maria-Magdaleena Õigeusu kiriku promenaadil
Kontsert-vesper.
Heiki Mätlík (klassikaline kitarr)

R 10. august kell 20
Kõpu tuletorni jalam
Ununenud unistused.
HELIN-MARI ARDERI TRIO
Helin-Mari Arder
Teet Raik (trompet, kitarr)
Mart Soo (kitarr)
Kauni pealkirja alla on koondatud laulud, mille sõnade ja muusika loojateks on erinevad eesti autorid.

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

EESTI EKSPRESS
9. august 2012
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Ekspressi pulmakõne:
Keit Pentus ja Rain Rosimannus

MAKSA VÕI ELA SURMA-HIRMUS!
Nahavähhipaanika: kiiret abi saab vaid raha eest

Drambjani pommid
ohustasid Ansipit ja Laari

Kuulutuste tellimine!
kuulutus.epl.ee

●●● Eesti Päevaleht

KUNINGA KÕNE
PÕHINEB LIONEL LOGUE' ELAMISLOO RAAMATU "KUNINGA KÕNE" PÄRAST
RAIN LOGUE JA PETER CONRADI

Kunagi varem ei ole Briti monarhiast maalitud nii isiklikku portreed!

Raamat nüüd müügil!

Eesti Ekspress
RAAMAT

●●● Eesti Päevaleht

Otsime klientidele üürikortereid

Pakume professionaalset
kinnisvara alast vahendusteenust
Helista ja küsi lisa!

Euro Kinnisvarateenused OÜ
Galina Gavrilova
Mob. + 372 5805 2216
E-post: galina@eurokv.ee
www.eurokv.ee

Ost

● Reval Antiik ostab vanu maale, münte, kuld- ja hõbeesemeid, märke, mööblit, raamatuid, jms. Pakkuda võib kõike, mis tundub olevat vana. Müüri vahel 2, 6440747, 511 8825

Tervis

● Parapsühholoog Ž. Stepanjan Abi alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikulidija stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 58588910.

Teenused

● KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee
● NÕUANDELIIN tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö j tervise küsimustele. Kõne hind 0,97 €/min.

Laen

● Laen kinnisvara tagatisel. AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

● Saetud, lõhutud küttepuid: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuid koostranspordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Votikmetsa OÜ

● Aitame alustavaid ja väikeettevõtjaid soodsa kaupluse ja muu firmasisustusega. Tähetorni 21j, Tallinn. Tööpäevadel 10-17. Apunek OÜ

Teated

● Saku Vallavalitsus teatab: 02.08.2012 toimus Saku Valla Majas (Saku, Teaduse 1) Saku alevikus Asula tn 2 ja Silla tn 2a kinnistu osa detailplaneeringu (edaspidi DP) AVALIK ARUTELU. Avaliku väljapaneku jooksul laekus DP'le kaks vastuväidet. Vastuväidetes ei olnud nõus Asula tn 2 kahekordse korterelamu kolmanda korruse pealeehitamise. Saku Vallavalitsus on seisukohal, et antud vastuväitega ei saa arvestada, kuna DP on kooskõlas Saku valla üldplaneeringuga ja vastuvõetud Saku aleviku ja lähiala üldplaneeringuga.

● Tallinna kohtutäitur Urmas Tärno müüb avalikul enampakkumisel Malle Seppam'ile (sündinud 19.01.1967.a.) kuuluva ja Harju Maakohtu kinnistusosakonna Harju kinnistusjaoskonna registriosas nr 12293802 kantud kinnisasja – Harjumaa, Nissi vald, Jaanika küla, Raja, pindala 15,52 ha. Kinnisasja alghind enampakkumisel on 51129,32 eurot. Enampakkumine toimub 18.09.2012.a kell 14.00 kohtutäitur Urmas Tärno büroos. Täpsemad andmed ja enampakkumise osalemise tingimused, Ametlikes Teadaannetes 08.08.2012.a avaldatud enampakkumisteade all. Info kohtutäitur Urmas Tärno büroos aadressil Kaupmehe 14-41 Tallinn, tel 683 5500, e-post: urmas.tarno@tairur.just.ee.

● Tallinna kohtutäitur Urmas Tärno müüb avalikul enampakkumisel Margus Hiie'le (sündinud 29.01.1968) kuuluva ja Viru Maakohtu kinnistusosakonna Ida-Viru kinnistusjaoskonna registriosas nr 1908108 kantud kinnisasja – Ida-Virumaa, Maidla vald, Soonurme küla, Hiiesare, Hiie, pindala 1882 m². Kinnisasja alghind enampakkumisel on 3195,58 eurot. Enampakkumine toimub 11.09.2012.a kell 14.00 kohtutäitur Urmas Tärno büroos. Täpsemad andmed ja enampakkumise osalemise tingimused, Ametlikes Teadaannetes 08.08.2012.a avaldatud enampakkumisteade all. Info kohtutäitur Urmas Tärno büroos aadressil Kaupmehe 14-41 Tallinn, tel 683 5500, e-post: urmas.tarno@tairur.just.ee.

● Kohtutäitur Risto Sepp müüb enampakkumisel: 1. 2 toaline korter Maardu linnas, Stardi tn 7-40 (47,5m²). Alghind 12 150 eur. Enampakkumine toimub 31.08.2012.a. kl 09:00; 2. 1-toaline korter Paldiski linnas, Lasnamäel, Muuli tee 1-63, alghind 4 331,25 EUR. Enampakkumine toimub 31.08.2012.a. kl 10:00; 3. Hoonestatud kinnistu asukohaga Jõelähtme vald, Haapse küla, AÜ Kullamäe 64, alghind 32 000 EUR, enampakkumine 04.09.2012.a. kl 13; 4. 29000/60200 kaasomandiosa maatulundusmaast asukohaga Rae vald, Vaskjala küla, Partsi, pindalaga 6,02ha, alghind 37 747,80 EUR, enampakkumine 04.09.2012.a. kl 14;

Raieõiguste ja
metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee

www.renlog.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust.
Pakkuda võib lageraidest
harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Tõeline maiuspala ajaloo huvilistele!

Sarja avaraamat, klassiku staatuses “Mõtterelv”, annab lugejale põhjaliku ülevaate, mis on propaganda, kuidas on seda läbi ajaloo kasutatud ja kuidas on see mõjutanud pöördelisi sündmusi.

Propaganda – nagu sõnastas üks Inglise välisministeeriumi ametnik 1920ndate lõpus – on “hea sõna, mis on läinud nihu”.

Uus sari “Riigikaitse raamatukogu” toob lugejani parima valiku sõjanduse ja julgeolekupoliitika temaatilistest teostest.

Tellimiseks helista 680 4444 või kirjuta klienditugi@lehed.ee. Kõik tellimused täidetakse viie tööpäeva jooksul peale arve tasumist. Raamatud on saadaval ka kõikides parimates raamatupoodides üle Eesti.

OSTAME - MÜÜME
- ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA
• Kiire ja korrektne vormistamine.
• 15 a. töökogemus.
• Konsultatsioon tasuta!

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Mälestame
kallist onu ja vanaonu
EUGEN SOONVALDI
Sügav kaastunne abikaasale,
lastele ja lastelastele
Urmo perega

Sügava kurbusega mälestame
oma venda
EUGEN SOONVALDI
Avaldame kaastunnet abikaasale,
lastele ja lastelastele
Õde ja vend perekondadega

Lahkunud on meie
kallis
abikaasa ja isa
**VÄINO
SIKKENBERG**
23.07.1932 – 07.08.2012
Perekond
Ärasaamine
14. skp. kl 12.30
Pärnamäel

Avaldame siirast kaastunnet
Eesti Naisliidu esinaisele
Siiri Oviirile
EMA
surma puhul
Sügav kaastunne perekonnale
Eesti Naisliit

Kallist õepoega
**ERKI
MÄGI**
28.07.68 – 07.08.12
mälestavad ja avaldavad
kaastunnet
emale ja vennale
Anne ja Liina

Siiras kaastunne Jürgen Toomele
EMA
kaotuse puhul
Töökaaslased
patendibüroost Lasvet

Südamlik kaastunne Rainerile
perega kalli ema
TIJU VIKMÄE
surma puhul
Perekonnad
Tõkke, Pihlak ja Tiina

Mälestame
**EDUARD
RAIDVET**
10.08.2012
sajandal sünniaastapäeval
Pojad
Rein ja Heldur
koos laste peredega

Vaikinud on rõõm ja mure,
jääb järele miski, mis ei sure
Südamlik kaastunne
Hannelile ja Peetrile
kalli isa
**EUGEN
SOONVALDI**
kaotuse puhul
Töökaaslased
aktsiaseltsist Motoveod

Ei ole lohutust,
mis vaigistaks leina ...
**EUGEN
SOONVALD**
Avaldame
sügavat kaastunnet
Pille Soonvaldile lastega
Wellspa OÜ

Iga lakumine on raske,
iga teelesaatmine kurb....
Südamlik kaastunne
Pille Soonvaldile lastega
kalli
**EUGEN
SOONVALDI**
kaotuse puhul
AS Balteco

Avaldame sügavat kaastunnet
Pille Soonvaldile lastega
kalli
**EUGEN
SOONVALDI**
kaotuse puhul
Perekonnad
Pählappu, Sillari,
Jensen, Pillerpau

Avaldame
sügavat kaastunnet
omastele ja sõpradele
**MEELIS
AEDMA**
valusa kaotuse puhul
RIVOR AS
kollektiiv

TELEVISIOON		
ETV	KANAL 2	TV3
07.40 Väike maja preerias: Oma isa poeg (USA 1975)	06.00 Punased roosid*, 312/400	06.15 Beyblade: metallvõitlejad
08.25 Ajavaod: Eesti Edison (ETV 2010)	06.45 Metsik hõbetäkk	06.40 Chuggington
08.55 Gilmore'i tüdrukud, 22/22: Lahkumishetked (USA 2006)	07.10 Pipi Pikksukk: Pipit külastavad vargad	06.55 Chuggington
09.35 Oru valitseja (Monarch of the Glen, inglise 2003)*	07.35 Jetsonid	07.05 Beyblade: metallvõitlejad 1, 11: Hundijaht*
10.30 Reisisaade Mount Everest, 5/6: Torm (Eesti 2003)*	08.00 Suvereporter*	07.30 Simpsonid 9, 22: Titaanide prügi
11.00 Ühe suve akvarellid (Eesti 1966)	09.00 Ettevaatust inglisa*, 114/194	07.55 Kirglik süda, 96*
11.50 Ajalik ja ajatu: Kümme kirikuisa. Kümme maali, 9 (Eesti 2010)	10.00 Talisman*, 34/100	08.50 Selline on elu!*
12.25 Monty Python. Peaaegu tõde, 1/2: Advokaatide versioon (Monty Python – Almost the Truth, Suurbritannia 2009)	11.00 Kodus ja võõrsil*, 5303	09.50 Elu keset linna, 29*
13.20 2020: Liiga vähe prügi? (ETV 2009)*	11.30 Komissar Rex: Ohtlik sõprus	10.20 Vaprad ja ilusad, 6280*
13.45 11 000 aastat hiljem, 8/10: Väiksem võim (Eesti 2008)	12.30 Ellujääja	10.45 Top Shop
14.30 3 hitti: Suvelaulud (ETV 2011)	13.00 Knight Rider: Maanteerüütel	11.10 Simpsonid 9, 22: Titaanide prügi*
14.40 Erki Nool – olümpiavõitja (ETV 2000)	14.00 Pärapärgu perekond: Valentini-päev, 2	11.40 Öhtusöök viiele: parimad palad
15.30 Väike maja preerias: Oma isa poeg (USA 1975)*	14.30 Südametukse, 226/255	12.10 Seaduse nimel 3, 12: Murrangud
16.15 Gilmore'i tüdrukud, 22/22: Lahkumishetked (USA 2006)*	15.30 Punased roosid, 313/400	13.05 Vale jälgedel 3, 11: Päästetud*
17.00 Aktuaalne kaamera	16.30 Talisman, 35/100	14.00 Käitemaksukontor 5, 3: Piinakamber 2*
17.10 Kapital (ETV 2011)	17.30 Ettevaatust inglisa, 115/194	15.00 Vaprad ja ilusad, 6281
17.40 Südameasi: Hiiligus ja sära (Heartbeat, inglise 2002)	18.30 Kodus ja võõrsil, 5304	15.25 Selline on elu!
18.30 Aktuaalne kaamera	19.00 Pilvede all	16.25 Kirglik süda, 97
18.45 Reisile minuga: Sevilla, Cordoba	20.00 Galileo	17.25 Selgelnägijate tuleproov 5, 8*
19.10 Oru valitseja (Monarch of the Glen, inglise 2003)	21.00 Suvereporter	18.30 Elu keset linna, 30
20.05 Olümpiapäev Londonis	22.00 Kalevipojad: Kammajaa	19.00 Seitsmesed suvesadamas
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm.	23.00 NCIS Los Angeles: Pangarööv	19.30 Käitemaksukontor 5, 4: Bordell, 1
21.20 Londoni OM: Kergejõustik	00.50 Oceani kaksteist (Ocean's Twelve, USA/Austraalia 2004) R: Steven Soderbergh. O: Catherine Zeta-Jones, George Clooney, Brad Pitt, Julia Roberts. Kassahiti järjefilimis jahib Danny Oceani (George Clooney) eliit-pätikamp saaki Euroopas. Kolme aasta eest röövis Danny koos Rusty ja teiste kambajõmmidega maffia-bossilt 160 miljonit. Nüüd on vana verivaenlane neile kannule jõudmas ja tagatipuks sekkub mängu detektiiv Isabel, keda seob Rustyga romantiline minevik...	20.30 Selgelnägijate tuleproov 5, 9
23.45 Südameasi: Hiiligus ja sära (Heartbeat, inglise 2002)*	02.55 Mentalist: Punane tellis ja luuderohi	21.30 Castle 2, 1: Põlvini surma sees (USA 2009-...). Krimisari UUS!
00.35 Hung: Keeruline olukord Lähis-Idas (USA 2010)	03.35 Suvereporter*	22.30 KINO3: Öö Roxburys (A Night At The Roxbury, USA 1998). Komöödia. R: John Fortenberry. O: Will Ferrell, Chris Kattan, Jennifer Coolidge, Michael Clarke Duncan.
01.00 Luuletus: Triin Soomets. Kõik otsib oma formaati (ETV 2009)	04.25 Kassid*: Homofoob	00.10 KINO3: Rusikaga ja jalaga (The Foot Fist Way, USA 2006). Komöödia
01.08 ERR-i uudised	04.55 Chuck: Chuck vs. sensei	01.48 TV3play.ee uudised
	05.35 Vahelevõttja: Näita ennast	01.50 Reede 13: Osa 5 – uus algus (Friday The 13th Part V: A New Beginning, USA 1985). Öudus

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.30 Garth ja Bev* **07.40** Aisopose teater* **07.50** Kuulsad muinaslood* **07.55** Väike Nicolas* **08.10** Konn ja sõbrad* **08.20** L.E. Tule öuel, 11 (Eesti 2012)* **08.45** Kalailm, 9/29* **09.15** Rokiklassika: John Lennon. Plastic Ono Band (Classic Albums, Inglise 2008)* Muusikadokk **10.10** ERR-i uudised **16.50** Londoni OM: Võrkpall. 1. poolfinaal **18.50** Londoni OM: Korvpall. 1. poolfinaal **19.40** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.45** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.55** Londoni OM: Korvpall. 1. poolfinaal **21.05** Vana aja asjad: Mets ja loodus (Eesti 2004) **21.20** Londoni OM: Võrkpall. 2. poolfinaal **22.55** Londoni OM: Korvpall. 2. poolfinaal **01.05** Pet Shop Boys O2 Arenal (Pet Shop Boys Live At O2, Suurbritannia 2009) **02.07** ERR-i uudised

Kanal 11

06.10 Armastus või raha, 75 **06.55** Heartland* **07.45** Südametukse, 225 **08.40** Doktor Oz* **09.35** Doktor Oz: 10.30 Oprah* **11.25** Superlapsehoidja*: Christensenide pere **12.20** Top Shop **12.35** Lihtne, kiire, mait-

sevi!*: Ehe *barbeque* **13.05** 10 aastat nooremaks USA*: Rokime aja tagasi **13.35** Piinlikud kehad* **14.30** Tee õnnele, 349 **15.25** Tee õnnele, 350 **16.20** Heartland, 50: Kojusaabumine **17.15** Oprah **18.15** Doktor Oz **19.05** Kodutunne **20.00** Superlapsehoidja: Taaskohtumised peredega **21.00** Varakad sõbrad (Friends with Money, USA 2006) **22.40** Täitsa lõpp (Eesti 2011) **00.00** Suvereporter **00.50** Kodutunne* **01.30** Fort Boyard **02.20** Heartland*, 50: Kojusaabumine **03.05** Doktor Oz* **03.50** Doktor Oz* **04.35** Fort Boyard* **05.25** Suvereporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Elu keset linna 1, 45* **10.00** Tenerife 1, 5 **11.00** Topeltmäng (Double Bang, USA 2001) **13.10** Top Shop **13.30** Elu keset linna 1, 46 **14.00** Farscape – kosmoses kaotsis 3, 50 **15.00** Tenerife 1, 5* **16.00** Kuni surm meid lahutab 4, 5 **16.30** Kummituslinna vangid, 4* **17.30** NCIS: Kriminalistid 3, 69. Lünk (1) **18.30** Simpsonid 19, 18* **19.00** Futurama 5, 5 **19.30** Perepea 3, 45 **19.55** See pole lastesaade 1, 6 **20.30** Simp-

sonid 19, 19 **21.00** KINOÕHTU: Surmalaev (Under Siege, USA/Prantsusmaa 1992) **23.00** Paljalt naljakas **23.30** Kinominutid **00.00** Eureka 4, 17 **01.00** Salatoimikud 5, 1. Redux **01.50** Hommikuraadio **05.00** Elu keset linna 1, 46* **05.25** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

07.00 Suvereporter **07.55** Kahevõitlus* **08.25** Tuvikese* **08.50** Kahevõitlus* **09.15** Rannavalve* **10.05** Jututuba **12.35** Lil' Pimp* (Lil' Pimp, USA 2005) **14.00** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga*: Panama **14.50** Rannavalve: Armastuse saar **15.40** MacGyver* **16.35** Walker – Texase korralvõimur* **17.25** 20 kõige šokeerivamat...*, 7.: ...surmasuust pääsemist **18.15** MacGyver: Kõvad kutid **19.10** Walker – Texase korralvõimur **20.00** Kõva mees (Hard Time, USA 1998) **21.30** Pöörased spordiklipid **22.00** Kreisid reisid: Tai **22.30** Klitähed: Metsikud sõidud **23.00** Duudsonid **23.30** Duudsonid **00.00** Tuvikese **00.30** 20 kõige šokeerivamat...*, 8.: ...lollide lolli **01.20** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR

Võimalik on kerge tagasi-löök või siis ootamatu takistuse ilmnemine. Mõni suhe võib muutuda keeruliseks või nõuda sinult mingeid järeleandmisi.

SÖNN

Eeldad, et inimestele saab loota ja nad peavad sõna. Samuti ei istu sulle praegu lobamokad. Oled asjalikus meeleolus, mistõttu sobib päev töötegemiseks.

KAHSIKUD

Domineerivad mõjud minevikust ja alateadvusest. Harjumustel on suurem kaal. Sõltuvus kellegi teise rahast on praegu ebasoovitav.

VÄHK

Kas sinu roll mõnes grupis või seltskonnas on ikka see, mida tegelikult soovid? Sul tuleb jääda iseendaks viisil, et see ei paistaks allumatusena ega ülbusena.

LÖVI

Võid langeda kiusatuste ja erutavate fantaasiate meelevalda. Keegi võib sul pea täitsa segi ajada. Eks sa ise tead, millega võid riskida ja millega mitte.

NEITSI

Järgnevatel päevadel tajud hinge ja keha erinevust. Hing on allikas, keha on selle allika tööriist. Liigu rohkem ja mõtle positiivseid mõtteid!

KAALUD

On selline tunne, et gaas oleks justkui põhjas, aga käsipidur peal. Hoiad end millegipärast tagasi, kuigi tahaksid tegutseda. Sa justkui ei usaldaks oma jõudu.

SKORPION

Päevamõjud soosivad enesevaatlust. Praegu mõjub sulle hästi rahulik omaette olemine. Samuti tuleks sul püüda lõpetada poolikud tööd. Hoia tervist!

AMBUR

Sa ei talu, kui keegi sinu vabadust piirama hakkab, mistõttu võid olla rõhutatult massumeelne ja kõiki norme eirav.

KALJUKITS

Sul võib tekkida tunne, justkui liiguksid asjad vähikäigul. Tekkinud takistused on aga suures osas vanade mõttemustrite ja konservatiivsete vaadete tulemus.

VEEVALAJA

Ära uusi asju ette võta – kui just tingimata pole vaja. Võimalusel lõpeta kõik poolik ja püüa asju vaadata eri nurga alt. Suhted kodustega võivad olla keerulised.

KALAD

Sa ei viitsi endale midagi keelata, mistõttu võid langeda mõne kiusatuse või halva harjumuse mõju alla.

ILM

Reede +14...+18

Põhja- ja kirdetuul 3–8 m/s

Laupäev +14...+18

Põhjakakaare tuul 2–8 m/s

Pühapäev +15...+19

Muutliku suunaga tuul 1–7 m/s

Esmaspäev +16...+20

Kirdetuul 1–7 m/s

RISTSÕNA

	AMETI-ASUTUSE TOOTAJA KILOBAT	IDAMAINNE VOOLIKUNSTNIK HURRAAI (vene k.)	TÖÖ- JA ENERGIATUHK KIRJANIK (1937-2003)	LÄÄNEMAA VALD USA NATILEJA ... GIBSON	INE ASUMA. PAKNEMA	AIALILL AASTA	KOMME SEAS (inglise k.)	ISLAMI TAVACIGUS ... SAD (linn Serbias)	RIIK AAFRIKAS
ÖNNEKUIT									
ASTAAT									
VÜRTSIKAS TOOTESSE IMBUI VEDELIK AMPER									
ELEKTROKARDIOGRAMM									
MOOBLESE									
PEALINN EUROOPAS									
ROHUMAA									
NÕNDA									
VLADIMIR NABOKOV ROMAN									
NAISENIMI									
LAULJA									
RAVIMIAIM									
TONN (inglise k.)									
NAHAVÖIE									
LEVIK									
P. ABRAHAM OPERETT "SAVOY ... SOOLOPALA OOPERIS									

ERKKI KÖLU PÄEVAANEKDODID

●● Mees läheb seksipoodi ja nõuab kumminaist.

„Oo, meil on siin üks täitsa uus mudel!” teatab müüja. „Keha nagu reaalsel naisel! Oigab, küünistab, hammustab... Võtke see, te ei kahetsetel!”

Järgmisel päeval läheb näost valge mees taas seksipoodi ja soovib toote tagastada.

„Mis siis lahti on?” imestab müüja. „Ta ei oiga või?”

„Noh, oigab...”

„Ei küünista? Või ei hammusta?”

„Küünistab küll...”

„Mis siis ometi on”

„Kätte ei anna...” vastab vaevu

nuttu tagasi hoidev mees.

●● Sõbrad omavahel: „Kas sa võiksid mulle ühe pise-kese teene osutada?”

„Ei.”

„Sa ju isegi ei küsinud – millise?”

„Pisiasjadega ma ei tegele.”

●● Naine istub arvuti ees, mikrofoniga kõrvaklapid peas ja pudel veini käeulatuses. Ta valab pokaali veini ja pomiseb midagi. Sel hetkel astub tuppa mees:

„Mis, sa oled hakanud üksi napsitama või?”

„Ära sega!” vastab naine.

„Mul on täna õhtul sõbrannadega Skype’is väike koosistumine.”

Nemi

LISE MYHRE

KAS PEAKSIN TALLE HELISTAMA? VÕIB-OLLA MITTE...

...MUL ON MINGIT MÄRKI VAJA! KUI PRÜGIKORVILLE PIHTA SAAN, PEAKSIN TALLE HELISTAMA!

!

KAKS KOLMEST...

Dilbert

SCOTT ADAMS

MEIL ON VAJA PÄRANDAMISE PLAANI. MA OLEN NII VÄGEV JA KARISMAATILINE, ET FIRMA OLEKS OMADEGA UMMIKUS, KUI MA LAHKUKS.

MA EI MURETSEKS SELLE PÄRAST. EGA SA JU EI LEIUTANUD MIDAGI. VAJADUSE KORRAL SAAME SIND ASENDADA SAMBLAKOTIGA.

TA JÄI VAIKSEKS.

NÄED SIISI! SAMMAL SAAKS SELLEGA IDEAAELSELT HAKKAMA.

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

			4	9		6	3		
				7					
	8	3			2		4		
		8	9					6	
		5				7			
9					5	1			
	4		6		8	5			
				8					
	2	7		1	4				

Eelmise mängu lahendus:

1	3	6	8	9	5	7	4	2
2	8	7	6	3	4	9	1	5
4	5	9	1	2	7	8	6	3
8	1	3	2	4	6	5	7	9
6	2	4	7	5	9	3	8	1
7	9	5	3	1	8	6	2	4
9	4	8	5	7	1	2	3	6
5	6	2	4	8	3	1	9	7
3	7	1	9	6	2	4	5	8

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

Üha rohkem loomapidajaid on kimpus tüütu kassiallergiaga

Lemmik

Ülle Kell
loomaarst

Õues elavatelt hulkuvatelt kassidelt leviv

kõõm võib ka tänaval liikujatel kassiallergiat esile kutsuda.

Viimaste kümnendite jooksul on allergiaga võitlevaid inimesi järjest juurde tulnud, sealhulgas levib järjest rohkem ka koduloomaallergia. Sage li kujuneb see lemmikloomadest loobumise põhjuseks. Samal ajal on suurenenud kasside populaarsus lemmikloomana, eriti just suuremates linnades.

Kassi, kes saab suurepäraselt korteris hakkama ja keda ei ole vaja mitu korda päevas õue jalutama viia, on väga mugav pidada. On leitud, et kassiallergiat esineb kaks korda sagedamini kui koeraallergiat.

Vastupidi laialdaselt levinud arvamusele ei põhjusta kassiallergiat mitte karvad,

Majapidamist allergeenivabaks muuta on keeruline ja kulukas.

vaid kõõm, mis levitab loomset päritolu allergeene. Enamik organisme produtseerib rohkem kui üht tüüpi allergeene. Kassidel on siiaani kirjeldatud nelja eri allergeeni. Kõige sagedamini põhjustab kassiallergiat vaid üks, mis ka kõige esimesena avastati – Fel d 1 ehk globuliin.

Tegemist on allergeeniga, mida eritavad kassi sülje-, rasu- ja periaanaalnäärmed. Fel d 1 esinemist inimese elukeskkonnas on palju uuritud. Seda on leitud suurtes kogustes just sellistest majapidamistest, kus elab kasse.

Allergeenist vabanemine

Kuid sama allergeeni on leitud ka kodudest, kus pole kunagi kasse olnud. USA-s on kindlaks tehtud, et ka kassita majapidamise kodutolmus võib olla allergeeni Fel d 1 piisavas koguses, et allergia suhtes pärliku eelsoodumusega inimest tundlikuks muuta või tal allergiahoogu esile kutsuda.

Samuti leidub allergeeni Fel d 1 seda paljudes avalikes kohtades, näiteks lasteaedades ja koolides, aga ka töökohtades, autodes, kinodes, lennukites ja isegi haiglates. Allergeenid kipuvad kogunema ka madratsitesse.

Mida kauem on madratsit kasutatud, seda rohkem sin-

Allergikule, kes kindlasti soovib kassi pidada, on ideaalne USA-s müügile tulnud spetsiaalselt aretatud kass, kellel kassiallergeeni ei teki.

Foto: Marko Mumm

TASUB TEADA

Millised tõud on allergeensemad

Sageli küsitakse loomaarstide käest, mis tõugu või millise karvatüübiga loomad tekitavad kõige rohkem allergiat. Tuleb siiski meeles pidada, et allergeene eritavad tõust olenemata kõik tavalised koerad ja kassid. Arvamus, et vähem karva ajavad koeratõud eritavad ka vähem allergeene, ei pea paika. Samuti on tõestatud, et pikakarvalised kassid ei erita rohkem allergeene kui lühikarvalised. Olenevata tõust ja karvkatte tüübist aitab allergeenide eritamist vähendada looma regulaarne pesemine.

na allergeene koguneb. Kassiallergeeni võivad edasi kanda ka inimeste riided ja isegi juuksed.

Huvitaval kombel on ühiskondades, kus kasse peetakse siseruumides harva, inimesed kasside suhtes samavõrd tundlikud kui läänes. Seega on alust arvata, et ka õues elavad või hulkuvad kassid levitavad piisavalt kõõma, et tänavatel liikuvatel inimestel kassiallergiat põhjustada.

Kassiallergeenide hulka eluruumides suurendavad kindlasti seinast seinu ulatuvad vaibad, mida ei ole võimalik pesta. Kuigi majapidamist allergeenivabaks muuta on keeruline ja kulukas, on see siiski võimalik, isegi niivõrd, et allergikud saavad sümptomit vabalt elada. Selleks on lisaks koristamisele vaja kodust välja visata kõik tekstiilvaibad,

samuti ka riidekattega pehme mööbel.

Samuti tuleks madratsitele ja patjadele panna spetsiaalsed katted. Selleks et kassiallergeeni puuvillastelt riideesemetelt eemaldada, tuleks neid sageli pesta.

Piisab ainult veega pesemisest, kuid parema tulemuse saab siiski, kui kasutada ka pesupulbrit. Villaste materjalide kuivpuhastus vähendab küll allergeenide hulka, kuid mitte täielikult.

Looma tuleb pesta

Esialgu võib tunduda, et kõige tõhusam abinõu on ennekoike lemmikloomast loobumine. Seda on soovitatud paljudes uuringutes, kuid seda nõuannet järgitakse siiski suhteliselt vähe.

Uuringutega on leitud, et isegi kui loomast loobutakse,

ei vähenda see majapidamises allergeenide hulka sedavõrd, et need enam haigushooge ei tekitaks. Tervishoiutöötajate soovitus on pidada loomi ainult õues ei ole loomaomanikud ja veterinaarid samuti heaks kiitnud. Arstide sõnul

Pesemisega on võimalik kassilt eralduvate allergeenide kogust vähendada.

on õues elavatel kassidel palju suurem võimalus traumatsid saada. Siiani ei ole leitud seost looma õues veedetud aja ja majatolmus sisalduva kassiallergeeni taseme vahel.

Nimetatud faktide valguses on üritatud leida toimivaid lahendusi, et allergikutel oleks siiski võimalik lemmik-

loomi pidada. Üks lahendus on looma pesemine, kuid seda tuleks teha vähemalt kaks korda nädalas. Pesemisega on võimalik nii koeralt kui ka kassilt eralduvate allergeenide kogust märkimisväärselt vähendada. Abi on ka looma kasuka niiske lapiga puhastamisest.

USA-s on saadaval firma Allerca Lifestyle Pets aretatud n-õ hüpoallergeensed kassid. Tegemist ei ole

geneetilises muundamisega, vaid aretuses on kasutatud kasse, kellel ei teki Fel d 1 allergeeni. Põhjus, miks allergikutest loomasõbrad pole neid kasse massiliselt ostma hakanud, on nende väga kõrge hind. Kuid allergikutele, kes siiski kindlasti soovivad kassi pidada, oleks see sobiv lahendus. ●

Filmisari

Andres Laasik
kultuuritoimetaja

AJALUGU

„Ukuaru” pidi saama neutraalse kuue

Veera Saare värskelt ilmunud ja auhinnatud romaani „Ukuaru” ekraniseerimine ei läinud Tallinnfilmis just lihtsalt. Hea tõend selle kohta on otsus, mille stuudio toimetuskolleegium vormistas 12. septembril 1972 ja mille kohaselt „toimetuskolleegium arvestades Kunstiliste Filmide Peavalitsuse poolt 29. aprillil 1972. a. esitatud küllalt tõsiseid nõudmisi M. Traadi stsenaariumi „Ukuaru” suhtes, millede realiseerimine nõuab ulatuslikku tööd, peab soovitatavaks režissöör Leida Laiuse kinnitamise tööse kirjandusliku stsenaariumiga”.

Kunstiliste filmide peavalitsus oli NSV Liidu kinokomitee (Goskino) üksus, mille toimetajad passisid peale, et filmid Nõukogude korra jaoks ontlikud välja kukuksid. „Ukuaru” olnud sekeldused olid ette määratud juba romaani süžeeaga, kus armastusloo šarmantne meespeategelane kargab metsa, selle asemel et ilmuda mobilisatsioonipunkti ja osaleda Stalini juhtimisel niinimetatud Suures Isamaasõjas.

Stsenaariumi autor ja Tallinnfilmi toimetaja Mats Traat ning filmilavastaja Leida Laius, kes on „Ukuaru” filmiprojektiga seotud selle algusest peale, jõudsidki peagi stsenaariumivariandini, mille kohta võib öelda: hundid söönud, lambad terved. Filmi meespeategelase metsaminek ja hukk sai poliitiliselt neutraalse kuue, mis aga filmi raskuskeset kuidagi kehvemaks ei kalluta. 9. novembril 1972 võttis Tallinnfilm vastu uue otsuse, et kirjanduslik stsenaarium väärib heakskiitmist. Oli välja laveeritud.

Tallinnfilmi protokollides leidub Laiuse truualamlikke sõnavõtte, kus 1975. aastal ise bolševikuks saanud režissöör parteid ja valitsust kiidab. Laiuse loominguga on teine lugu. Laiusest dokfilmi teinud Jüri Sillart on toonud esile, et tema loomingus pole midagi, mis võiks paista poliitiliselt konjunktuurne.

SEITSMETEISTKÜMNES FILM

„Ukuaru”

- Veera Saare samanimelise romaani järgi
- **Stsenarist** – Mats Traat
- **Lavastaja** – Leida Laius
- **Operaator** – Jüri Garšnek
- **Kunstnik** – Halja Klaar
- **Helilooja** – Arvo Pärt

Osades

- **Minna** – Elle Kull
- **Aksel** – Lembit Ulfsak
- **Minna ema** – Velda Otsus
- **Minna isa** – Jüri Järvet
- **Aksli ema** – Helene Viir
- **Aksli isa** – Oskar Liigand
- **Keldriaugu peremees** – Antanas Barčas
- **Loreida** – Malle Koost
- **Esilinastus** Tallinnas 11. veebruaril 1974

Eesti filmiklassika

●● Sarja seitsmeteistkümnnes film „Ukuaru” on juba homsest müügil hästivarustatud müügikohtades hinnaga 4,99 eurot.

Leida Laius lõi talle lähedase Ukuaru

Fotod: Tallinnfilm

sest selgub, et selsamal 1938. aastal küüditati Laiuse ema Armanda koos kahe lapsega Kirovi oblastisse. Niisiis jõudis Laius teismelisena näha pereisata jäänud pereelu, kus nälg võis olla veel sagedamini varuks kui kirjanduslikus Ukuaru maailmas.

Stalini aja ühiskonnaelu on sagedasti nimetatud sõjaks

Laius nägi pereelu, kus nälg oli veel sagedamini varuks kui Ukuaru maailmas.

oma rahva vastu ja selles mõttes on ka Richard Laius sarnaselt Ukuaru Aksliga mees, kes ei tulnud sõjast koju. Ukuaru Aksli ja Minna paar on selline, kus naine on tugevam ning mees nõrgem ja hellem. Nii sugusena Elle Kull ja Lembit Ulfsak selle paari ka elu- ja kunstitöde täis valasid. Aga ka tugev naine ei suuda leppida saatusega, kus sõda su lähedastest ilma jätab. Arvata- vasti nägi Laius seda kõike oma kodus.

Ukuaru oma valss

„Ukuaru” on mustvalge film. See pöördub plussiks, kui kaadrisse ilmub mahajäetud metsatalu koos selge allika ja looduse vaimu puudutusega. „Ukuaru” kunstnik Halja Klaar justkui jätkaks „Põrgupõhja uue

Vanapagana” ekraniseeringu loodusesse mattunud taluarhitektuuri, andes Minna ja Aksli tegemistele Vargamäe punnituste mõõdu. „Ukuaru” on tummise pildipoetikaga film.

Filmi muusikast on läinud oma elu elama „Ukuaru valss”, mida on interpreteerinud nii lõõtsa- kui ka kandlemängijad. Viisil on suur rahvalik vägi ja elurõõm, mis teeb selle Arvo Pärdi loomingus erandlikuks. Pärt on pannud „Ukuaru varsi” oma teoste loetelusse – ainsa palana enda loodud filmimuusikast, mida polegi nii vähe. Paar aastat tagasi kirjutas ta „Ukuaru valsi” versiooni klaverile. See lubab oletada, et Ukuaru viis on oluline ka Arvo Pärdi. ●

Üleval: Minna (Elle Kull) koos lapse ja emaga (Velda Otsus)
All: režissöör Leida Laius

LEHT + DVD

●●● **Eesti Päevaleht**

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

